

Mišljenje roditelja i odgojitelja o oblicima i kvaliteti suradnje u ustanovama za rani i predškolski odgoj i obrazovanje na području Varaždinske županije

Kotiščak, Melani

Master's thesis / Diplomski rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zadar / Sveučilište u Zadru**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:162:298754>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-22**

Sveučilište u Zadru
Universitas Studiorum
Jadertina | 1396 | 2002 |

Repository / Repozitorij:

[University of Zadar Institutional Repository](#)

zir.nsk.hr

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

Sveučilište u Zadru

Odjel za izobrazbu učitelja i odgojitelja

Sveučilišni diplomski studij

Rani i predškolski odgoj i obrazovanje

Melani Kotišćak

**Mišljenje roditelja i odgojitelja o oblicima i kvaliteti
suradnje u ustanovama za rani i predškolski odgoj i
obrazovanje na području Varaždinske županije**

Diplomski rad

Zadar, 2024.

Sveučilište u Zadru

Odjel za izobrazbu učitelja i odgojitelja - Odsjek za predškolski odgoj

Sveučilišni diplomski studij

Predškolski odgoj

**Mišljenje roditelja i odgojitelja o oblicima i kvaliteti
suradnje u ustanovama za rani i predškolski odgoj i
obrazovanje na području Varaždinske županije**

Diplomski rad

Student/ica:

Melani Kotišćak

Mentor/ica:

izv.prof.dr.sc. Violeta Valjan Vukić

Zadar, 2024.

Izjava o akademskoj čestitosti

Ja, **Melani Kotišćak**, ovime izjavljujem da je moj **diplomski** rad pod naslovom **Mišljenje roditelja i odgojitelja o oblicima i kvaliteti suradnje u ustanovama za rani i predškolski odgoj i obrazovanje na području Varaždinske županije** rezultat mojega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na izvore i radove navedene u bilješkama i popisu literature. Ni jedan dio mojega rada nije napisan na nedopušten način, odnosno nije prepisan iz necitiranih radova i ne krši bilo čija autorska prava.

Izjavljujem da ni jedan dio ovoga rada nije iskorišten u kojem drugom radu pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj, obrazovnoj ili inoj ustanovi.

Sadržaj mojega rada u potpunosti odgovara sadržaju obranjenoga i nakon obrane uređenoga rada.

Zadar, 22. ožujka 2024.

SAŽETAK

Odgojnu zajednicu djeteta čine obitelj i odgojno-obrazovna ustanova. Uloga obitelji jest osigurati kvalitetne uvjete za razvoj djeteta dok odgojno-obrazovna ustanova osigurava djetetu socijalno okruženje za razvoj različitih vještina. Odgojitelj je ključna osoba u tom procesu i ima važnu ulogu u djetetovom životu. Kvaliteta institucionalnog odgoja i obrazovanja temelji se na suradnji odgojitelja i roditelja koja se definira kao odnos temeljen na dvosmjernoj komunikaciji, poštovanju i prihvaćanju. U ustanovama za rani i predškolski odgoj i obrazovanje koriste se različiti tradicionalni i suvremeni oblici suradnje. Idealan oblik suradnje je partnerski odnos u kojem su roditelji i odgojitelji ravnopravni, a svaka odgojno-obrazovna ustanova treba težiti razvoju ovakvog odnosa kako bi osigurala visokokvalitetno obrazovanje. Prepoznavanje značaja međusobne suradnje, podrške i odgovornosti od presudne je važnosti za odgojitelje i roditelje kako bi omogućili cjeloviti razvoj djeteta.

Na početku rada opisani su pojmovi obitelji i ustanove za rani i predškolski odgoj i obrazovanje. Zatim, definiran je pojam suradnje, navedena su obilježja suradničkog odnosa te su pobliže objašnjeni oblici suradnje, tradicionalni i suvremeni. Nadalje, navedene su kompetencije odgojitelja za suradnju s roditeljima, zapreke u suradnji te se naglasak stavlja na pojam partnerstva kao najvišeg stupnja suradnje. Na kraju rada prikazani su dobiveni rezultati istraživanja koje je provedeno u ustanovama ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja na području Varaždinske županije. Na temelju dobivenih rezultata vidljiva je visoka razina komunikacije i suradnje između odgojitelja i roditelja u kontekstu dječjeg vrtića. Ovo istraživanje pridonosi dubljem razumijevanju dinamike suradnje između odgojitelja i roditelja te pruža smjernice za daljnje poboljšanje kvalitete odgojno-obrazovnog procesa kroz jačanje partnerskih odnosa.

Ključne riječi: roditelj, odgojitelj, ustanova za rani i predškolski odgoj i obrazovanje, suradnja, tradicionalni i suvremeni oblici, partnerstvo

ABSTRACT

THE OPINION OF PARENTS AND EDUCATORS ABOUT THE FORMS AND QUALITY OF COOPERATION IN INSTITUTIONS FOR EARLY AND PRESCHOOL EDUCATION IN VARAŽDIN COUNTY

The child's educational community consists of the family and the educational institution. The role of the family is to provide quality conditions for the child's development, while the educational institution provides the child with a social environment for the development of various skills. The educator is a key person in this process and plays an important role in the child's life. The quality of institutional education is based on the cooperation of educators and parents, which is defined as a relationship based on two-way communication, respect and acceptance. Various traditional and modern forms of cooperation are used in institutions for early and preschool education. The ideal form of cooperation is a partnership in which parents and educators are equal, and every educational institution should strive to develop such a relationship in order to ensure high-quality education. Recognizing the importance of mutual cooperation, support and responsibility is of crucial importance for educators and parents in order to enable the complete development of the child.

At the beginning of the study, the concepts of family and institutions for early and preschool education are described. Next, the concept of cooperation is defined, the characteristics of a cooperative relationship are listed, and the forms of cooperation, traditional and contemporary, are explained in more detail. Furthermore, the competencies of educators for cooperation with parents, obstacles in cooperation are listed, and emphasis is placed on the concept of partnership as the highest level of cooperation. At the end of the study, the results of the research conducted in early and preschool education institutions in Varaždin County are presented. Based on the obtained results, a high level of communication and cooperation between educators and parents in the context of the kindergarten is visible. This research contributes to a deeper understanding of the dynamics of cooperation between educators and parents and provides guidelines for further improving the quality of the educational process through strengthening partnership relations.

Keywords: parent, educator, institution for early and preschool education, cooperation, traditional and modern forms, partnership

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. Obitelj	2
2.1. Roditeljstvo.....	3
3. Ustanova za rani i predškolski odgoj i obrazovanje.....	5
3.1. Odgojitelj.....	6
4. Suradnja u ustanovama za rani i predškolski odgoj i obrazovanje	7
4.1. Suradnja – pojmovno određenje.....	7
4.2. Suradnja odgojitelja i roditelja kroz povijest.....	7
4.3. Suradnja između obitelji i ustanove za rani i predškolski odgoj i obrazovanje	8
4.4. Obilježja suradničkog odnosa između odgojitelja i roditelja	11
5. Oblici suradnje	13
5.1. Tradicionalni oblici suradnje	13
5.1.1. Roditeljski sastanak	14
5.1.2. Individualni razgovor s roditeljima	15
5.1.3. Kreativna radionica	16
5.1.4. Kutić za roditelje	17
5.1.5. Druženja odgojitelja, roditelja i djece	18
5.1.6. Otvoreni tjedan	19
5.1.7. Informiranje i motiviranje putem letka	19
5.2. Suvremeni oblici	20
5.2.1. Web stranica odgojno-obrazovne ustanove.....	21
5.2.2. Društvene mreže.....	21
5.2.3. Aplikacije za pametne telefone	22
5.2.4. Video i foto-dokumentacija u suradnji sa roditeljima	23
5.2.5. Uključivanje roditelja u tvorbu kurikuluma	23
6. Kompetencije odgojitelja za suradnju s roditeljima	24
6.1. Znanja kao dio odgojiteljske kompetencije za suradnju s roditeljima	24
6.2. Vještine kao dio odgojiteljske kompetencije za suradnju s roditeljima	25
6.3. Stavovi kao dio odgojiteljske kompetencije za suradnju s roditeljima	26
7. Zapore u suradnji između roditelja i odgojitelja.....	27
8. Partnerstvo	29
8.1. Čimbenici koji utječu na stvaranje uspješnog partnerstva između obitelji i odgojno-obrazovnih ustanova	31
9. Metodologija istraživanja	33
9.1. Područje, predmet i problem istraživanja	33
9.2. Cilj i zadaci istraživanja.....	33

9.3.	Hipoteze istraživanja.....	34
9.4.	Uzorak ispitanika	34
9.5.	Mjerni instrument i postupak istraživanja.....	39
9.6.	Rezultati istraživanja	40
9.6.1.	Procjena vlastite uloge u ostvarivanju suradnje	40
9.6.2.	Najčešći oblici suradnje	43
9.6.3.	Najučinkovitiji oblici suradnje	46
9.6.4.	Suvremeni oblici komunikacije	48
9.6.5.	Procjena važnosti obilježja suradničkog odnosa	52
9.6.6.	Procjena kompetentnosti odgojitelja	54
9.6.7.	Utjecaj roditeljske uključenosti	61
10.	ZAKLJUČAK	64
11.	LITERATURA	67
12.	POPIS TABLICA I GRAFIKONA	70
12.1.	Popis tablica	70
12.2.	Popis grafikona.....	70
13.	ŽIVOTOPIS	71

1. UVOD

Obitelj se smatra primarnom zajednicom u kojoj dijete odrasta, a roditelji imaju važnu ulogu uz ostale članove obitelji kao što su bake, djedovi, braća i sestre i drugi. Uz obitelj, odgojitelji su ti koji imaju ključnu funkciju u razvoju i odgoju djece u ranoj dobi. Rad odgojno-obrazovne ustanove temelji se na suvremenim paradigmama važnim za cjeloviti razvoj djeteta te ustanova komunicira s roditeljima kako bi oni mogli aktivno sudjelovati u svim aspektima djelovanja, u prehrani, igri, učenju i radu. Primarni zadatak suvremenog pristupa jest upravo razvoj suradničkog odnosa između odgojitelja i roditelja. Zajedničkim radom oni stavljaju potrebe i dobrobit djeteta u središte svoje pažnje. Ključno je uspostaviti učinkovitu i dvosmjernu komunikaciju između obitelji i odgojno-obrazovnih institucija te uskladiti vrijednosti, ciljeve i očekivanja. Različiti oblici suradnje, tradicionalni i suvremeni, koriste se za uspostavljanje uspješne i kvalitetne suradnje. U današnje, digitalno doba, suradnja u odgoju se promijenila te je odgojiteljima omogućen lakši i brži prijenos informacija te kvalitetnija komunikacija s roditeljima. Partnerstvo se smatra najuspješnijim oblikom suradnje jer omogućuje njihov ravnopravan odnos, stoga bi svaka odgojno-obrazovna ustanova trebala nastojati uspostaviti i njegovati takav odnos kako bi osigurala kvalitetne obrazovne ishode.

Cilj ovog diplomskog rada jest istražiti mišljenje i zadovoljstvo roditelja i odgojitelja suradnjom, oblicima suradnje i kvalitetom suradničkih odnosa u ustanovama ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja na području Varaždinske županije. U konačnici, ovo istraživanje omogućit će odgojiteljima da identificiraju vlastita područja kompetentnosti i područja koja zahtijevaju poboljšanje, dok će također pomoći roditeljima da prepoznaju značaj i potrebu svoje uključenosti u različite aspekte obrazovnog procesa.

2. Obitelj

Riječ obitelj izvedena je iz glagola "obitavati", što znači da se obitelj definira kao zajednica koju čine roditelji, njihova djeca i drugi srodnici koji žive u istom kućanstvu. Različiti autori navode različite definicije obitelji, ali se svode na isto, svi smatraju da je obitelj složen društveni fenomen. „Nema prirodnog zakona koji obitelj čini univerzalnom, no na nju nailazimo u gotovo svim društvima.” (Ljubetić, 2007: 5) Svaki član obavlja svoje dužnosti na jedinstven način, a bitna karakteristika obitelji je da čak i ako članovi žive odvojeno, povezuje ih osjećaj pripadnosti i ljubav. (Ljubetić, 2007)

Autorica Ljubetić (2014) opisuje pojam obitelji kao jedinstvenu zajednicu koja obuhvaća različite potrebe, navike, želje i odnose. Svrha postojanja takve zajednice jest omogućavanje kvalitetnog razvoja i zadovoljavanje potreba svih njenih članova, omogućavanje emancipacije i samoaktualizacije djece kao i odraslih te osposobljavanje djeteta za odgovorno funkcioniranje u društvu.

Ono što obitelj razlikuje od drugih oblika zajednice jest emocionalni odnos koji se temelji na privrženosti i ljubavi djeteta i roditelja te na individualnom odnosu prema djetetu i načinu njegovog odgoja. Dijete izgrađuje sebe unutar obitelji, razvija samopouzdanje te stvara povjerenje i sigurnost u ljude oko sebe. (Rosić i Zloković, 2003)

Rosić i Zloković (2003) objašnjavaju kako se moderne i tradicionalne obitelji značajno razlikuju, ali im je zajednička odgojna funkcija. Osnovno obilježje tradicionalne obitelji je višečlanost, osim majke, oca i većeg broja djece, u obiteljskoj kući živjele su bake i djedovi, pa čak i šira rodbina. Odgoj djece, njihove aktivnosti u slobodno vrijeme kao i socijalizacija, provodila se unutar obitelji te je naglasak bio na autoritarnom stilu odgoja. Također, prevladavali su patrijarhalni odnosi, otac je bio zaposlen te odgovoran za ekonomsku stabilnost obitelji, a majka domaćica odgovorna za djecu i kućanske poslove. Temeljno obilježje suvremene obitelji jest strukturalna raznolikost. Osim nuklearnih obitelji, u današnje vrijeme vrlo često se spominju posvojiteljske, udomiteljske, rekonstruirane, izvanbračne, jednoroditeljske, višegeneracijske, istospolne, kalendarske obitelji. (Maleš, 2011) Socijalizacija i odgoj djeteta ne smatra se isključivo zadatkom obitelji, već se ta uloga prepušta odgojno-obrazovnim ustanovama. Također, slobodno vrijeme djeteta organizirano je izvan obitelji, a majka i otac podjednako sudjeluju u odgoju djeteta. (Rosić i Zloković, 2003)

2.1. Roditeljstvo

Roditeljstvo se smatra najvažnijom, a pritom i najzahtjevnijom životnom ulogom. Za mnoge roditelje predstavlja veliki izazov, a njen ishod unaprijed je neizvjestan. Autorica Ljubetić (2014: 78) navodi kako je roditeljstvo „sveobuhvatan pojam koji sadržava niz aktivnosti i vještina odraslih koji skrbe o podizanju i njezi djece, odnosno, još specifičnije, roditeljstvo uključuje vještu i kreativnu uporabu znanja, iskustva i metoda u skrbi i odgoju djece.“ Roditeljstvo nije definirano kao biološka uvjetovanost, već kao oblik socijalne konstrukcije, proces i individualno kreirana uloga. Sastoji se od niza svjesnih i sustavnih aktivnosti koje utječu na razvoj djeteta, osiguravaju optimalne uvjete odrastanja te zadovoljavaju psihofizičke i egzistencijalne potrebe djeteta. (Visković, 2018)

Kvalitetno roditeljstvo odnosi se na roditeljstvo koje pozitivno utječe na djetetov rast i razvoj, omogućujući mu prijelaz u odraslu dob. Ovakav način roditeljstva u potpunosti podržava djetetov razvoj i ne uključuje nikakvo zlostavljanje ili ovisnost o roditeljima ili drugim odraslim osobama. (Maleš, 2011)

Maleš (2011) te Čudina-Obradović i Obradović (2006) objašnjavaju kako je djetetu u djetinjstvu najpotrebnija sigurnost, a zdrava i poticajna obitelj može mu pružiti tjelesnu sigurnost, zdravlje, kao i znanja, navike i vještine koje utječu na njegov napredak. Kod djeteta predškolske dobi, kvalitetno roditeljstvo koje obuhvaća visoku razinu potpore i nadzora, potiče djetetove socijalne vještine kao što su izražavanje prijateljstva, suradnje, snalažljivost te motivaciju za ostvarenje ciljeva.

Odgoj kompetentnog roditelja karakterizira kritičko procjenjivanje, donošenje odluka, uspješno upravljanje emocijama, konstruktivno rješavanje problema, dok njega kao osobu karakterizira odgovornost, posjedovanje roditeljske senzibilnosti te stav kako ima dovoljno jak utjecaj da usmjeri svoje dijete ispravnim moralnim vrijednostima. (Ljubetić, 2012) Pedagoška kompetencija roditelja ključna je za sveukupnu dobrobit i rast djeteta. Pedagoški kompetentan roditelj je onaj koji se osjeća odgovornim za svoje roditeljstvo i povezanost s djetetom te ima povjerenja u svoju ulogu roditelja. (Ljubetić, 2014)

Najvažnije dimenzije roditeljstva su roditeljska toplina i nadzor te njihova kombinacija dovodi do stilova roditeljstva koji u velikoj mjeri utječu na rast i razvoj djeteta kao i na njegovo odrastanje. Autoritativne roditelje karakterizira uvažavanje djetetovog mišljenja, briga o njegovim osjećajima, donošenje odluka uz objašnjenje, kontrola djetetovog nepoželjnog ponašanja pritom postavljajući jasne granice. Djeca takvih roditelja sigurna su u sebe, imaju pozitivnu sliku o sebi, uspješna su, spremna na rizik te posjeduju visoku razinu samokontrole.

Za autoritarne roditelje temeljne vrijednosti su tradicija, poslušnost i poštivanje autoriteta. Disciplinu ostvaruju strogoćom i zahtjevnošću, a pritom djeci pružaju vrlo malo topline i ljubavi što rezultira nesigurnom, nezadovoljnom djecom s problemima u ponašanju. Permisivni stil odgoja prisutan je kod roditelja koji su emocionalno osjetljivi te su puni ljubavi za svoje dijete pa djetetu daju previše slobode bez jasno postavljenih granica što dovodi do djetetove slabe samokontrole, nesigurnosti, nezrelosti, agresivnosti kada nije onako kako on to želi te nema osjećaj odgovornosti. Posljednji odgojni stil jest indiferentni stil u kojem roditelj pokazuje nezainteresiranost za dijete, ne pruža mu ljubav, ne postavlja granice te je roditelj zaokupljen samim sobom. Djeca takvih roditelja nemaju samokontrolu, vrlo često mijenjaju raspoloženja, pokazuju izrazitu nezainteresiranost, što negativno djeluje na njihov cjelokupan razvoj. (Milanović i suradnice, 2014)

Roditelj odabire kakav stil roditeljstva će primjenjivati sukladno poznavanju djeteta i njegovih potreba, no najveću pomoć u ispravnom odabiru mogu mu pružiti odgojitelji, koji su gotovo jednako odgovorni za dijete i njegov odgoj. (Milanović i suradnice, 2014)

Autori Rosić i Zloković (2003: 8) naglašavaju kako „roditeljstvo postaje društveno odgovorna zadaća.“

3. Ustanova za rani i predškolski odgoj i obrazovanje

Prema Petrović-Sočo (2007), ustanove ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja namijenjene su skrbi, odgoju i obrazovanju djece od navršenih 6 mjeseci do polaska u osnovnu školu. Navedene ustanove služe kao poticajno okruženje koje zadovoljava fizičke, socijalne, kulturne i obrazovne potrebe djece. Cilj je promicati cjelokupni razvoj djece i zadovoljiti njihove individualne zahtjeve.

Glavni cilj ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja jest pružiti djeci priliku za istraživanje, stvaranje odnosa i stjecanje znanja o svojoj okolini i drugima. (Miljak, 1996)

Ustanova za rani i predškolski odgoj i obrazovanje namijenjena je prvenstveno igri i učenju djece. Osnovne karakteristike ustanove su fleksibilnost te otvorenost ka novim znanjima, iskustvima i vještinama. Djetetu je u tom razdoblju najpotrebnije poticajno okruženje koje obuhvaća ljudske i stručne potencijale te prostorne i materijalne potencijale ustanove. (Mlinarević, 2004)

Prema Slunjski (2008), navedena ustanova funkcionira kao zajednica koja podupire razvoj svijesti djeteta. Glavni fokus je na osiguravanju kvalitetnog razvoja odnosa pri čemu je ključna komponenta povjerenje među svim sudionicima odgojno-obrazovnog procesa. Također, cilj je stvoriti poticajno okruženje koje djeci omogućuje stjecanje novih znanja i iskustava. Kvaliteta rada i kvaliteta sustava očituje se u otvorenosti prema nepoznatome i novome. Kultura predškolske ustanove razvija se u skladu s nacionalnim zahtjevima, fleksibilno i proaktivno kako bi se djetetu omogućilo funkcioniranje unutar socijalne zajednice.

Kvalitetu razvoja odgojno-obrazovne prakse te kurikulumu odgojno-obrazovne ustanove određuje i „otvorenost prema van“. Biti otvoren znači da je osoba spremna poticati odnose suradnje s osobljem, obiteljima djece, drugim odgojno-obrazovnim institucijama te ostalim sličnim ustanovama. Podrazumijeva i spremnost na suradnju sa stručnjacima i važnim subjektima lokalne zajednice. (Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje, 2014)

3.1. Odgojitelj

Odgojitelj ima ključnu ulogu u socijalnom i pedagoškom okruženju ustanova ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja. Autorica Petrović-Sočo (2007) ulogu odgojitelja uspoređuje s ulogom skele, iz razloga što je upravo odgojitelj taj koji podržava i potpomaže učenje djeteta. Svako dijete razvija se individualno, na svoj način te svojim tempom, vlastitom aktivnošću konstruira znanja, a zadatak odgojitelja je da mu pomogne na odgovarajući način te da ga podrži. (Petrović-Sočo, 2007)

Prema Državnom pedagoškom standardu Republike Hrvatske (2008), odgojitelj je stručno osposobljena osoba odgovorna za organiziranje, provođenje i vrednovanje odgojno-obrazovnih aktivnosti djece predškolske dobi. Odgovoran je za odgojno-obrazovni proces unutar skupine koja mu je dodijeljena, uključujući prikupljanje i izradu materijala, zadovoljavanje svakodnevnih potreba djece i potporu njihovom razvoju na temelju njihovih individualnih sposobnosti. Također, odgojitelj dokumentira svoj rad i surađuje s roditeljima, stručnim timom ustanove i lokalnom zajednicom.

Aktivnim uključivanjem u aktivnosti, odgojitelj motivira djecu za promatranje pojava, pomaže u rješavanju problemskih situacija, potiče razgovor i razumijevanje među djecom te potiče evaluaciju završenih aktivnosti i formuliranje novih. Osim toga, postoje aktivnosti u kojima se djeca mogu samostalno razvijati, koristeći vlastitu kreativnost i vještine, čime uloga odgojitelja postaje nepotrebna. Sukladno tome, odgojitelj ima i neizravnu ulogu u aktivnostima djece: stvara preduvjete za aktivnost, promatra s razumijevanjem, dokumentira te promišlja o mogućim oblicima podrške njihovom daljnjem razvoju. (Slunjski, 2012)

Profesija odgojitelja zahtijeva svakodnevnu provedbu samorefleksije te komuniciranje s drugim odgojiteljima i stručnim osobama o vlastitoj praksi s ciljem njezina unaprjeđenja. (Visković, 2018)

Jedna od mnogobrojnih uloga jest uspostava kvalitetne suradnje odgojitelja s roditeljima. Pintarić (2018) opisuje navedenu ulogu kao zahtjevnu ulogu u kojoj dolaze do izražaja njegova stručna znanja i sposobnosti kako bi se uspostavio dobar odnos s roditeljima.

4. Suradnja u ustanovama za rani i predškolski odgoj i obrazovanje

4.1. Suradnja – pojmovno određenje

Hrvatski jezični portal (2004) pojam suradnje objašnjava kao zajednički rad, to jest učestvovanje u određenom projektu, programu ili općem djelovanju kroz rad ili aktivnost. U odgojno-obrazovnim ustanovama suradnja se odnosi na zajednički rad odgojitelja i roditelja sa zajedničkim ciljem promicanja dobrobiti i rasta djeteta te redovitog dijeljenja informacija o aktivnostima u skupini.

Galić (2013) suradnju objašnjava kao međusobno djelovanje i pregovaranje s ciljem pronalaska rješenja. Za suradnju je potrebno obostrano poštovanje i razumijevanje u komunikaciji, prihvaćanje promjena. Nasuprot tome, suradnja ne postoji kada su sudionici pasivni i kada se vraćaju na prijašnje probleme.

Kako bi odgojno-obrazovna ustanova funkcionirala te se kvalitetno razvijala, mora postojati određena vizija koja je pokretačka snaga svih aktivnosti. Vizija uključuje vrijednosti i načela koja usmjeravaju predškolsku ustanovu prema kvalitetnoj odgojno-obrazovnoj praksi u koju su uključeni svi djelatnici ustanove. Time se utječe na međusobnu povezanost i suradničke odnose koji teže istom, a ujedno i zajedničkom cilju. Zajednička energija, kultura suradnje i timski rad neophodni su za kvalitetan odgojno-obrazovni proces, uspješno funkcioniranje odgojitelja i djece, odgojitelja i roditelja, odgojitelja i ostalih zaposlenika te za profesionalan razvoj odgojitelja. Suradnja je stoga složen, višedimenzionalan proces čiji razvoj zahtijeva interes i motivaciju sudionika za stvaranje suradničkog odnosa. (Slunjski, 2008)

Suradnja je dvosmjernan proces, a kako bi se kvalitetno ostvarila, sudionici bi trebali međusobno izmjenjivati ciljeve te bi naglasak trebao biti na međusobnom poštovanju. (Višnjic Jevtić, 2018)

4.2. Suradnja odgojitelja i roditelja kroz povijest

U Republici Hrvatskoj, prva ustanova za rani i predškolski odgoj i obrazovanje otvorena je 1872. godine te se nazivala dječjim zabavištem, a bila je namijenjena djeci starijoj od tri godine. Djeca u dječjim zabavištima sudjelovala su u posebnim događajima kao što su božićne svečanosti, koje ukazuju na početnu suradnju između odgojitelja i roditelja. (Miljak, 1995)

Početak suradničkog odnosa između odgojno-obrazovne ustanove i obitelji započela je hrvatska spisateljica i učiteljica Milka Pogačić. 5. ožujka 1910. godine održala je prvi roditeljski sastanak na kojem su prisustvovali roditelji i odgojno-obrazovni djelatnici te ih je uputila na suradnju i

zajednički rad. Osnovna misao sastanka bila je kako roditelji i odgojno-obrazovni djelatnici ne smiju biti dvije suprotstavljene strane nego moraju djelovati zajedno, ujedinjeno, jer jedino tako mogu kvalitetno utjecati na dobrobit djeteta. (Kolak, 2006)

Nakon 1950. godine, odgoj djece preuzima država te otvara veliki broj predškolskih ustanova kao što je dječji dom, čuvalište, dječje zabavište. Uloga i osnovna funkcija roditelja u to vrijeme bila je pomoć u izgradnji države, a odgoj djece prepuštali su različitim nestručnim udruženjima. (Miljak, 1995) Obitelj i odgojno-obrazovna ustanova bili su strogo odijeljeni. Odgojitelji su smatrali da je nepotrebno komunicirati s roditeljima, a roditelji se nisu uplitali u posao odgojitelja. (Maleš, 1994)

1971. godine donesen je prvi program odgojno-obrazovnog rada u odgojno-obrazovnim ustanovama s naglaskom na odgojno-obrazovnoj funkciji. Rezultat programa omogućio je skupno prenošenje znanja djeci, pritom zapostavljajući individualnost pojedinog djeteta, a suradnja s roditeljima također je u potpunosti zapostavljena. 1983. godine, u programu odgojno-obrazovnog rada očitavaju se nove spoznaje o djeci predškolske dobi. Suradnja roditelja i odgojitelja vidljiva je u odgojno-obrazovnim područjima i u načelima rada. (Miljak, 1996)

Provođenjem Programskog usmjerenja predškolskog odgoja i obrazovanja, 1991. godine roditeljima je omogućeno aktivno uključivanje u odgojno-obrazovni proces, slobodan odabir obrazovne ustanove, odabir vrste programa i slobodno izražavanje stavova. (Ljubetić, 2014)

Međutim, u današnje vrijeme, u 21. stoljeću, komunikacija je doživjela značajne transformacije te je došlo do pomaka u dinamici i suradnji između odgojitelja i roditelja. Znanstvenici Miljak, Slunjski i Ljubetić odigrali su važnu ulogu u tom pomaku definirajući suradnju roditelja i odgojitelja te ističući njezinu važnost u kurikulumu i ukupnom odgojno-obrazovnom procesu. (Ljubetić, 2014)

4.3. Suradnja između obitelji i ustanove za rani i predškolski odgoj i obrazovanje

Prema Nacionalnom kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje (2014), ustanove za rani i predškolski odgoj i obrazovanje dužne su uključiti roditelje u planiranje, izvođenje i vrednovanje odgojno-obrazovnog procesa. Dodatno, roditelji bi trebali biti uključeni u razvoj vizije ustanove. Suradnju određuju karakteristike roditelja, odgojitelja te kultura odgojno-obrazovne ustanove. Ukoliko su roditelji i odgojitelji proaktivni i usmjereni na kontinuirani napredak u odgoju i obrazovanju, suradnja između sudionika bit će kvalitetnija. (Višnjić Jevtić, 2018)

Ljubetić (2014) objašnjava kako je zadatak odgojitelja razumjeti i prihvatiti složenost roditeljske uloge, kao i vlastite, shvaćajući da roditelji dolaze s različitim sposobnostima i predznanjima. Zajedno rastu i prilagođavaju se jedno drugome, usput gradeći jedinstvene suradničke odnose. Odgojitelji u odgojno-obrazovnim ustanovama nastoje uspostaviti suradnički odnos s roditeljima osmišljavanjem pristupa koji zadovoljava njihove trenutne potrebe i ispunjava ciljeve ustanove. Odgojitelji bi roditeljima trebali ponuditi niz oblika suradnje bez nametanja vlastitih preferencija.

Odgojitelji moraju razumjeti kulturu svake pojedine obitelji kao okvir odgoja djeteta kako bi razumjeli dijete. Prvi korak u stvaranju najboljeg okruženja za razvoj djeteta je njegovo razumijevanje. Potičući suradnju, odgojitelji mogu uspostaviti uvjete koji roditeljima i djeci omogućuju učenje i stjecanje komunikacijskih kompetencija koje potom utječu na kvalitetu međusobnih odnosa. Roditelji mogu razviti pedagoške kompetencije koje unapređuju roditeljstvo, a posredno i funkcioniranje obitelji kroz uključivanje u rad ustanove, sudjelovanje u izradi, provedbi i vrednovanju kurikulumu te razumijevanju odgojno-obrazovnog procesa. (Visković, 2018)

Maleš, Milanović i Stričević (2003) naglašavaju kako roditelji i odgojitelji imaju zajedničke odgojne zadaće i smatraju se partnerima u zajedničkoj djelatnosti. Njihov odnos karakterizira ravnopravnost, aktivno dijeljenje informacija, zajedničke obveze, ciljevi i odgovornost. Zajedničkim radom u međusobnom suradničkom odnosu naglašava se povezanost djeteta, obitelji i predškolske ustanove, što rezultira skladnom zajednicom. Za uspješan odgoj djeteta ključna je usklađenost odgojitelja i roditelja te stalno usmjerenje prema istom cilju: odgoj zdravog i zadovoljnog djeteta.

Prema Miljak (1996), suradnički odnos roditelja i odgojitelja nadilazi podržavajuću interpersonalnu komunikaciju između sudionika. Uključivanje roditelja u odgoj nije ograničeno na donošenje pojedinačnih odluka, već se proteže na sudjelovanje u obrazovnim aktivnostima. Autorica ističe važnost ravnopravne uloge roditelja u izgradnji uspješnog suradničkog odnosa, koji podrazumijeva prihvaćanje i poštivanje osobnosti i sposobnosti odraslih i djece. Odnosi suradnje uključuju dionike u komplementarnim ulogama, gdje je svaka osoba vješta u svojoj domeni.

Odgojno-obrazovna ustanova ima viši položaj u hijerarhiji odnosa u suradnji s obitelji. To stvara neravnopravni suradnički odnos u kojem odgojitelji daju prioritet rješavanju "problema ustanove", dok je funkcija roditelja rješavanje tih problema. U tome sudjeluju samo roditelji

koji pokazuju interes za suradnjom, a za ostale, odgojitelji ne traže način njihovog uključivanja. (Ljubetić, 2014)

Također, suradnja u predškolskim ustanovama najčešće se odvija unutar ustanove gdje se odgojitelj doživljava kao profesionalac koji očekuje uključenost roditelja u određene planirane aktivnosti, no istovremeno on sam nije spreman sudjelovati u aktivnostima u kojima se ne snalazi dobro. Zbog takvih situacija, roditelj nema povjerenja u međusobni reciprocitet. (Višnjić Jevtić, 2018)

U suradničkom odnosu, dijete je s jedne strane pritisnuto zahtjevima predškolske ustanove dok s druge strane očekivanjima roditelja, što rezultira podređenim potrebama i potencijalima djeteta. Takav oblik suradnje stvara samo privid kvalitetne suradnje, jer predškolska ustanova kao i obitelji teže svojim vlastitim ciljevima, ali istovremeno potiču dijete na postizanje ciljeva onog drugog. (Ljubetić, 2014)

U većini slučajeva, suradnja je potaknuta samo s jedne strane, strane odgojitelja. U tom slučaju, roditelj je pasivan te mu suradnja predstavlja samo oblik obaveze, dobiva dojam kako dječji vrtić konstantno nešto zahtijeva. Zato je vrlo važno da je suradnja pokrenuta s obje strane, kako bi se izbjegla navedena situacija. Najčešće roditelj pokreće suradnju kada postoji neki problem s djetetom, dijete odstupa u razvoju ili je problematičnog ponašanja. Također, ako nema interakcije između odgojitelja i roditelja, roditelj nije upućen u pojedinosti svog djeteta. Ne zna kako dijete provodi vrijeme u dječjem vrtiću, koja su očekivanja, kako napreduje, u čemu je dobar, a na čemu bi trebalo poraditi te kako zajedno doći do određenih postignuća. (Rosić i Zloković, 2003)

Višnjić Jevtić (2018) navodi mogućnosti u kojima bi roditelji mogli sudjelovati kako bi podržali odgojitelje: uključivanje u događanja ustanove, pomoć pri događanjima, zastupanje interesa djece i odgojitelja unutar ustanove, vještine odlučivanja i rješavanja problema kroz sudjelovanje u različitim organizacijama koje djeluju unutar obrazovne ustanove i društvene zajednice.

Također, Rosić i Zloković (2003) pojašnjavaju kako je nemoguće očekivati od svih roditelja spremnost na suradnju. Današnje užurbano vrijeme karakterizira usredotočenost na posao, svakodnevni stres te previše obaveza i zbog toga mnogi roditelji odgoj djece prepuste odgojno-obrazovnoj ustanovi. Postoje roditelji koji osjećaju neki oblik srama ili straha te ne primjećuju pozitivne promjene koje mogu primijeniti u odgoju. Postoje slučajevi uspješnih roditelja koji i nisu ugodni partneri odgojitelju. Zbog navedenih razloga, veoma je bitna profesionalna kompetencija odgojitelja uz pomoć koje će pronaći način kako komunicirati s roditeljima. S

vremenom, neostvarivanje uspješne suradnje rezultira gubitkom motivacije i zadovoljstva odgojitelja te osjećajima frustracije i bespomoćnosti.

4.4. Obilježja suradničkog odnosa između odgojitelja i roditelja

Maleš (1994) odnos suradnje između odgojitelja i roditelja opisuje kroz tri komponente: odgovornost, ravnopravnost i aktivnost. Ravnopravni odnosi između odgojitelja i roditelja omogućuju međusobno dijeljenje informacija, ciljeva i obaveza vezanih uz odgoj djeteta. Aktivnost se odnosi na poticanje razvoja djeteta i u tome, uloge bi također trebale biti ravnopravne, dok odgovornost obuhvaća prava i dužnosti roditelja i odgojitelja.

Autorica Rosić (2005) navodi sljedeće bitne komponente za uspostavljanje suradničkih odnosa između obitelji i odgojitelja: stalna komunikacija za stvaranje ravnopravnog suradničkog odnosa, roditelji i odgojitelji moraju djelovati kao dva partnera jer bez toga nema uspjeha ni sa čije strane, kompetentan odgojitelj prihvaća roditelja kao laika koji može davati korisne ideje o odgoju te se roditelji i odgojitelji moraju dobro upoznati kao i pronaći zadovoljstvo u zajedničkom radu i uz zajedničke napore.

Prema Ljubetić (2014), da bi suradnja između odgojno-obrazovnih ustanova i roditelja bila kvalitetna i uspješna, potrebno je zadovoljiti određene elemente, a to su: povjerenje, poštovanje, ravnopravni odnosi, osjetljivost, obzirnost i integritet. Ako neki čimbenik izostane, suradnja se ne može izgraditi.

Za uspješnu i kvalitetnu suradnju, Višnjić Jevtić (2018) navodi dva osnovna čimbenika, a to su komunikacija i organizacija vremena. Komunikacija treba biti otvorena, jasna i dvosmjerna jer i odgojitelji i roditelji imaju informacije koje mogu utjecati i doprinijeti dobrobiti djeteta. Organizacija vremena odnosi se na uzajamno uvažavanje osobnih rasporeda. Iako je suradnja s roditeljima obveza odgojitelja te se očekuje da se odvija u okviru radnog vremena, razumijevanje i poštivanje vremena koje roditelji odvajaju za odgojitelja, bez obzira je li u skladu s radnim vremenom odgojitelja, doprinosi uspjehu suradnje.

Otvorena i učinkovita komunikacija ključna je za poticanje odnosa suradnje između roditelja i odgojitelja. Da bi se postigli željeni rezultati i ciljevi, obje strane moraju podijeliti svoje informacije. Koncept dvosmjerne komunikacije smatra se zahtjevnim jer odgojitelji komuniciraju s roditeljima različitim načinima, ali uglavnom se komunikacija odnosi na opis djetetove aktivnosti te na objašnjavanje plana i programa odgojno-obrazovne skupine, razvoja djeteta i odgojne politike ustanove. (Milanović i suradnice, 2014)

Prema Burcaru (2005), učinkovita suradnja između roditelja i odgojitelja zahtijeva strpljenje, vrijeme i predanost poticanju kvalitetne suradnje bez nerealnih očekivanja. Postavljanje realnih ciljeva i komunikacija o očekivanjima, ulogama i odgovornosti između roditelja i odgojitelja doprinosi prevenciji nepovjerenja u odgojitelje. Odgojitelji također trebaju biti svjesni različitih odgojnih postupaka i roditeljskih uloga te znati odgovoriti na potrebe i teškoće roditelja. Iako suradnja može nailaziti na prepreke i probleme, kompetentan i savjestan odgojitelj treba ustrajno pronalaziti načine za njihovo rješavanje.

Suradnja između odgojitelja i roditelja može se razlikovati ovisno o ustanovi i pojedincima koji su uključeni. Čimbenici kao što su osobne sklonosti, emocije, iskustva, sposobnosti i vrijednosti pridonose kvaliteti odnosa. Dok neki roditelji spremno surađuju, drugima može biti potrebno više vremena i truda da uspostave suradnju. (Višnjić Jevtić, 2018)

5. Oblici suradnje

Kako bi suradnja između odgojitelja i roditelja bila kvalitetna, česta i raznolika, potrebni su kompetentni odgojitelji, stručni suradnici i roditelji koji su voljni istraživati nove načine suradnje. Najprihvatljiviji i najefikasniji oblik suradnje ovisi o procjeni odgojitelja u komunikaciji s roditeljima. Također, ovisi o samim odgojno-obrazovnim ustanovama, njihovim ciljevima i zadaćama koje prenose roditeljima. Odgojitelji imaju ključnu ulogu u osmišljavanju različitih pristupa u radu s roditeljima kako bi osigurali dobivanje relevantnih informacija o djeci potrebnih za rad. Kako bi se postigla uspješna i produktivna suradnja, važno je pristupe prilagoditi mogućnostima roditelja. (Rosić, 2005)

Svaki oblik suradnje obilježava jedinstvenost, osobna i specifična priroda. Svaki oblik rada s roditeljima uključuje pedagoške, psihološke i sociološke aspekte kako bi se stvorila pozitivna atmosfera u suradničkom odnosu s roditeljima. Učinkovitost, funkcionalnost i specifičnost različitih oblika suradnje odgojitelja i roditelja ovise o mogućnostima, tradiciji, interesima i potrebama odgojno-obrazovne ustanove i samih roditelja. Svaki suradnički odnos trebao bi težiti informativnim, dijagnostičkim, terapijskim, savjetodavnim i naposljetku, zajedničkim ciljevima. (Rosić, 2005)

5.1. Tradicionalni oblici suradnje

Prema autorima Milanović (2014) i Ljubetić (2014), tradicionalni oblici suradnje su:

- Roditeljski sastanak
- Individualni razgovor s roditeljima
- Kreativne radionice
- Kutić za roditelje
- Druženja odgojitelja, roditelja i djece
- Otvoreni tjedan
- Informiranje i motiviranje putem letka

5.1.1. Roditeljski sastanak

Roditeljski sastanak je najčešći oblik druženja i pristupa odgojno-obrazovnih djelatnika i roditelja djece uključene u određeni institucionalni program. Jedan od ciljeva roditeljskog sastanka je međusobno upoznavanje roditelja i odgojitelja, a ujedno i roditelja i djece. Kako bi se kvalitetno održao, potrebna je dobra priprema odgojitelja, odnosno isplaniran dnevni red te temeljito razrađen plan. „Ti su sastanci na neki način uvijek obvezatni, tako da se na njih odazivaju roditelji prema osjećaju odgovornosti, a ne prema stvarnom zanimanju za temu.” (Milanović i suradnice, 2014: 157) Zahtijeva jasno postavljene ciljeve povezane iznošenjem informacija vezanih za razvojna obilježja djece, informiranjem roditelja o posebnostima odgojno-obrazovnog procesa te jačanjem roditeljskih kompetencija. (Višnjic Jevtić, 2018)

Jedna od zadaća odgojitelja jest izrada poziva za roditeljski sastanak u kojem su navedeni ključni podatci: datum, vrijeme, mjesto, tema te mora biti kratak, precizan i zadovoljavati estetske kriterije. Nakon sastanka potrebno je napisati sažeti sažetak kako bi se roditeljima koji nisu mogli prisustvovati pružile bitne informacije. (Ljubetić, 2014)

Autorica Ljubetić (2014) ističe važnost uključivanja roditelja tijekom roditeljskog sastanka te poticanja na interakciju, a naposljetku i poticanje na uključivanje u daljnje aktivnosti odgojno-obrazovne skupine. Odgojitelj bi na prvom roditeljskom sastanku trebao pripremiti aktivnosti koje bi potaknule roditelje na međusobno upoznavanje, pozvati ih na međusobnu suradnju te uključivanje u planiranje kurikuluma odgojno-obrazovne skupine. Uključivanjem roditelja kroz komunikaciju, odgojitelji upoznaju i prepoznaju njihove stavove i mišljenja, što doprinosi lakšoj daljnjoj komunikaciji i otvorenosti roditelja, a u konačnici kvalitetniju suradnju te uvjete za ostvarenje partnerskog odnosa. (Rogulj, 2018)

Prema Milanović (2014) te Gluščić i Pustaj (2008) postoje različiti oblici roditeljskih sastanka: informativni, komunikacijski, tematski i roditeljski sastanak oglednog tipa.

Pri upisu djeteta u vrtić ili na početku pedagoške godine roditelji se obično pozivaju na informativne roditeljske sastanke. Odgojitelj roditelje upoznaje sa psihološkim osobinama djece koja su upisana u odgojno-obrazovnu skupinu te s planom rada odgojitelja. Također, odgojitelj pruža osnovne informacije roditeljima o zdravstvenim pravilima i kućnom redu ustanove. (Višnjic Jevtić, 2018)

Komunikacijski roditeljski sastanak uključuje razgovore, dogovore, razmjenu iskustva i doživljaja. Gluščić i Pustaj (2008) komunikacijski roditeljski sastanak smatraju najčešćim oblikom suradnje između odgojitelja i roditelja. U pravilu, održavaju se tri do četiri puta tijekom pedagoške godine, no učestalost se može povećati ovisno o preferencijama i potrebama roditelja

i odgojitelja. Glavni fokus je na aktualnim problemima grupe, ponašanju u određenim situacijama, rješavanju konflikata unutar grupe i sličnim temama. Roditelji predlažu temu, a odgojitelji odabiru te određuju najprimjereniji i najkvalitetniji način prezentiranja (oluja ideja, igranje uloga, za i protiv, rasprava u maloj skupini). Kako bi roditeljima bilo zanimljivije, na početku sastanka igra se prigodna igra kako bi se opustili. Važno je da su u igru uključeni svi roditelji kako bi stekli osjećaj važnosti i prihvaćenosti u skupini. U glavnom dijelu, odgojitelj ukratko teoretski obrađuje pripremljenu temu, a zatim slijedi komunikacija i rasprava s roditeljima te na kraju provodi se još jedna igra kako bi sastanak završio s opuštenom i veselom atmosferom.

Tematski roditeljski sastanak vode članovi stručnog tima uz pomoć odgojitelja, a temu odabiru odgojitelji uz sugestije roditelja, sukladno potrebama i interesima odgojno-obrazovne skupine. (Milanović i suradnice, 2014)

Ogledni roditeljski sastanak odnosi se na vrstu sastanka na kojem odgojitelj roditeljima prikazuje sadržaj i metode svog vlastitog rada što roditeljima omogućava kvalitetniji uvid na djetetove reakcije na takav princip rada. (Milanović i suradnice, 2014)

5.1.2. Individualni razgovor s roditeljima

Individualnim razgovorom roditelju se omogućava kvalitetno praćenje djetetovog razvoja, njegovo funkcioniranje u odgojno-obrazovnoj skupini te pobliže upoznavanje uvjeta u kojima dijete boravi. (Milanović i suradnice, 2014)

Individualni razgovor je susret koji se odvija između jednog ili oba roditelja s odgojiteljem ili odgojiteljima djeteta ili stručnim timom ustanove koji uključuje pedagoga, psihologa, medicinsku sestru i dr., ovisno o temi razgovora. Može ga pokrenuti roditelj ili odgojitelj. Razgovor se obično odvija nakon uočenog specifičnog stanja djeteta (kada se primijeti da je dijete likovno talentirano, njegove slike imaju puno detalja što odstupa u odnosu na dob djeteta, pokazuje interes za ples, glazbu i sl.) ili je uočen problem ili poteškoća (plačljivost, agresivnost, povlačenje u sebe i sl.). Roditelji također mogu zatražiti razgovor i pomoć odgojitelja ili stručnog tima. (Gluščić i Pustaj, 2008)

Razgovor treba biti što opušteniji, ali na profesionalnoj razini. Roditelji su ga dužni najaviti barem nekoliko dana unaprijed kako bi se odgojitelji mogli stručno pripremiti. Bilo bi korisno kada bi roditelj barem jednom mjesečno došao na individualni razgovor gdje bi odgojitelj pokazao djetetove radove te prenio detaljnije informacije o tome kako dijete napreduje, kako se igra, kako provodi vrijeme, koliko je uključen u igru s ostalom djecom u skupini, što voli

crtati, kako jede i slično, pokazuje li kakve posebne interese. (Gluščić i Pustaj, 2008) Roditeljima je potrebno omogućiti izbor dana i vremena, a istovremeno vrijeme mora biti usklađeno s mogućnostima odgojitelja. Odgojitelj treba osigurati miran prostor u ustanovi za nesmetanu komunikaciju. (Rogulj, 2018)

Milanović i suradnice (2014) objašnjavaju kako se pozitivne strane individualnih razgovora odnose na dobit za dijete, dobit za roditelja te na dobit za odgojitelja. Kvalitetno dijeljenje informacija, odgojitelju omogućava kvalitetnije zadovoljavanje individualnih potreba djeteta, produbljuje emocionalne veze te stvara osjećaj sigurnosti. Roditelju se pruža mogućnost praćenja djetetovog razvoja, boljeg upoznavanja načina funkcioniranja predškolske ustanove i uvjeta u kojima boravi dijete dok odgojitelj kroz individualni razgovor dobiva priliku bolje upoznati dijete i njegovu obitelj, odgojne stilove roditelja i njihova očekivanja te mu pomaže u pronalaženju različitih pristupa i planiranju različitih aktivnosti koje odgovaraju individualnim potrebama djeteta.

5.1.3. Kreativna radionica

Kreativne radionice odgojitelja, djece i njihovih roditelja provode se nekoliko puta u godini, najčešće su tematski vezane za blagdane te svečanosti koje odgojno-obrazovna ustanova obilježava. Radionice organiziraju i provode odgojitelji koji se moraju kvalitetno i pravodobno pripremiti, napraviti okvirni plan izvedbe te omogućiti veliki izbor materijala i pomagala za što kreativnije i slobodnije izražavanje. Karakteriziraju se kao maštovita, vesela i ugodna druženja, a kroz njih se svi sudionici bolje upoznaju na jedan opušteniji način, a roditeljima omogućuju lakše uključivanje u planirane aktivnosti. (Ljubetić, 2014)

Gluščić i Pustaj (2008) naglašavaju kako radionica mora imati cilj i svrhu kako bi privukla roditeljsku pažnju. Za ovakav oblik druženja, svaki roditelj dobiva poziv u kojem je opisano koliko će trajati i što će se raditi. Materijal koji su pripremili odgojitelji i donijeli roditelji potrebno je staviti na stolove kako bi svima bio vidljiv i dostupan. Poželjni su prirodni i različiti drugi materijali koji su već bili iskorišteni za druge namjene. Kroz navedeni oblik suradnje, roditelji stvaraju naviku donošenja materijala.

Kroz kreativnu radionicu roditelji mogu kvalitetno provesti vrijeme sa svojom djecom u vrtićkom okruženju. Roditelji također mogu steći znanja od drugih roditelja i odgojitelja o učinkovitim metodama komunikacije sa svojom djecom, čuti savjete kako kvalitetno provesti vrijeme sa svojom djecom te izraditi edukativne materijale ili ukrase za ustanovu. Djeca se vole

hvaliti uratkom kojeg su i oni izrađivali, a posebice su ponosni kada se mogu pohvaliti da su i njihovi roditelji sudjelovali u izradi. (Ljubetić, 2014)

Priprema sobe dnevnog boravka za izvođenje radionice veoma je važna. Potrebno je presložiti namještaj kako bi se prostor dobio u cjelini za međusobno druženje i nesmetanu komunikaciju. Poželjno je da se pripremi stol s pićem i grickalicama te da se pusti lagana instrumentalna glazba kako bi se postigao obiteljski, topli ugođaj. (Ljubetić, 2014)

Odgojitelj preuzima uloge koordinatora, inicijatora, animatora i moderatora. Obraća pažnju na svu djecu i roditelje, ležerno komunicira, predlaže ideje i rješenja te stvara toplo i kvalitetno ozračje. (Rogulj, 2018)

5.1.4. Kutić za roditelje

Kutić za roditelje najčešće se nalazi u blizini sobe dnevnog boravka pojedine odgojne skupine, a na tom mjestu, roditelju su vidljive informacije vezane uz odgojno-obrazovni proces. (Ljubetić, 2014)

Uglavnom se informacije odnose na obavijesti o aktualnim događanjima skupine, najavi nadolazećih događaja u skupini, osobitostima i postignućima skupine, materijalima koji su potrebni za odgojno-obrazovni rad, određenim zanimljivostima u skupini, ali također sadrži informacije koje se odnose na cijelu predškolsku ustanovu i širu zajednicu koja je povezana sa samim procesom, informacije o događanjima u mjestu, važni datumi i slično. U kutiću za roditelje komunikacija je jednosmjerna, a informacije roditeljima daje odgojitelj. Međutim, postoje slučajevi kada roditelji također sudjeluju dijeleći informacije za djecu u skupini i njihove roditelje. Također je moguće uključivanje roditelja na način da odgojiteljima napišu prijedloge i mišljenja s ciljem unaprjeđenja odgojno-obrazovnog procesa. (Milanović i suradnice, 2014) Mogućnost roditelja da u sklopu kutića komuniciraju s ostalim roditeljima rezultira boljim protokom informacija između samih roditelja. (Rogulj, 2018)

Prema Gluščić i Pustaj (2008), ovaj oblik suradnje može potaknuti roditelje na promišljanje o sebi, svojoj roditeljskoj ulozi, odgojnim metodama i sličnim temama. To se može postići stavljanjem raznih članaka iz stručne literature ili stvaranjem određenog prostora s naslonjačem i knjigama o roditeljstvu, komunikaciji, razvoju djeteta i srodnim temama.

Prema Milanović (2014), kutić omogućuje roditeljima da budu i osjećaju se kao ravnopravni partneri informirani događajima u odgojno-obrazovnoj skupini. Roditeljima omogućuje uvid u djetetov boravak u ustanovi te praćenje aktivnosti u kojima dijete sudjeluje te roditelj dobiva jasniju predodžbu o radu odgojno-obrazovne skupine. Odgojitelju omogućava veću

informiranost roditelja u rad s djecom te mogućnost uključivanja u rast i razvoj djeteta tijekom njegovog boravka u predškolskoj ustanovi.

5.1.5. Druženja odgojitelja, roditelja i djece

Zajednička druženja podrazumijevaju maksimalnu uključenost roditelja i zahtijevaju njihov angažman. Kako bi se uspostavila kvalitetna veza između roditelja i odgojno-obrazovnog procesa, odgojitelj mora dobro poznavati sposobnosti svakog roditelja i u skladu s tim planirati mogućnosti uključivanja. (Slunjski, 2008)

Druženje odgojitelja, roditelja i djeteta uključuje: kreativne radionice, završne svečanosti, boravak roditelja u skupini, posjet radnom mjestu roditelja, zajednički izleti odgojitelja, roditelja i djece. (Milanović i suradnice, 2014)

Završne svečanosti smatraju se tradicionalnim oblikom suradnje u kojem se težište stavlja na prezentiranje odgojno-obrazovnog rada dok su se potrebe, interesi i mogućnosti djece zanemarivali. Suvremeni pristup usmjeren je na individualni pristup djetetu što mijenja strukturu završnih svečanosti, odnosno djeca i odgojitelji zajedno planiraju aktivnosti sukladno svojim sposobnostima i afinitetima. Odgojitelj podržava i potiče javni nastup djeteta, ne podržava i djetetove želje ako su drugačije. (Rogulj, 2018)

Tijekom ovakvog susreta, roditelj ima uvid u ponašanje svog djeteta promatranjem djeteta u konkretnoj situaciji sa svojim vršnjacima. Dobrobiti za dijete su isticanje individualnih kvaliteta, stjecanje samopouzdanja, osamostaljivanje i oslobađanje straha od nastupa pred nepoznatim ljudima što je vrlo korisno u kasnijem životu. (Glušćić i Pustaj, 2008)

Boravak roditelja u skupini oblik je suradnje koji mora biti planirani i unaprijed dogovoreni. Odgojitelj procjenjuje posebne sposobnosti roditelja i njihova zanimanja koja se vežu uz planirane aktivnosti i razvojne zadaće. Kroz ovakvu vrstu suradnje, potiče se međusobno upoznavanje te djeca imaju priliku učiti o pojedinim zanimanjima i slično. Također, ovakva vrsta suradnje, od velike je koristi za djecu koja su sramežljiva, povučena ili tiha. Uz roditelja, dijete će se opustiti, osjećati ohrabreno i pokazati nešto što se do tada nije usudilo čime se utječe na jačanje samopouzdanja djeteta. (Glušćić i Pustaj, 2008)

5.1.6. Otvoreni tjedan

Otvoreni tjedan oblik je suradnje između roditelja i odgojitelja u kojem odgojno-obrazovne ustanove omogućuju roditeljima, braći, sestrama, bakama i djedovima da posjete odgojno-obrazovnu skupinu i predstave im se. Ako su članovi obitelji uspješni u određenim aktivnostima i posjeduju određena znanja i vještine, mogu to prikazati djeci kroz različite aktivnosti. (Milanović i suradnice, 2014)

Članovi obitelji također mogu doći i pokazati djeci nešto što dosad nisu radili, čitati im slikovnice ili igrati društvene igre s njima. (Ljubetić, 2012)

5.1.7. Informiranje i motiviranje putem letka

Letak je oblik komunikacije pomoću koje odgojitelji mogu lako upoznati roditelje s nekom temom i potaknuti ih na razmišljanje, djelovanje ili sudjelovanje u raspravama. Odgojno-obrazovne ustanove dijele letke sadašnjim ili budućim korisnicima usluga ustanove. Letci se također mogu dijeliti zainteresiranim sudionicima odgojno-obrazovne zajednice, članovima lokalne zajednice i slično. (Milanović i suradnice, 2014)

Namijenjen je informiranju pojedinaca o određenim temama ili mogućnostima dobivanja dodatnih informacija. Osim navedenog, svrha letka je potaknuti roditelje na promišljanje o životu i razvoju djeteta, područjima vrtičke djelatnosti i temama važnim za razvoj odgojno-obrazovnih komponenti. Odgojitelji ga daju roditeljima nakon predstavljanja teme ili događaja, nakon razgovora (kao podsjetnik na temu razgovora ili roditeljskog sastanka) te kao popratni materijal tijekom sastanaka ili radionica na kojima roditelji sudjeluju (letak s pitanjima, anketom i slično). Teme mogu biti raznolike: program odgojno-obrazovne ustanove, aktualna događanja, teme koje govore o razvoju djeteta, teme o tome kako se nositi sa stresnim situacijama, savjeti kako spriječiti odrasle od društveno neprihvatljivog ponašanja (različite vrste obiteljskog zlostavljanja, vršnjačko nasilje ili nasilje na internetu), savjeti kako zaštititi djecu i slično. (Milanović i suradnice, 2014)

5.2. Suvremeni oblici

Digitalne tehnologije u današnje, suvremeno vrijeme ključne su u ustanovama ranog i predškolskog odgoja kako bi se uz tradicionalne oblike poboljšala komunikacija i suradnja obitelji i institucija. (Rogulj, 2018)

Korištenje digitalnih medija za komunikaciju nudi brojne prednosti kao što su ušteda vremena, trenutna razmjena informacija, cjelodnevna dostupnost te praktična i učinkovita komunikacija. Nedostaci navedene metode komunikacije uključuju slanje kratkih, nepotpunih poruka, ograničen pristup računalu ili internetu za neke roditelje, nedostatak informatičkog znanja i mogućnost propuštanja obavijesti ako se dolazna pošta ne provjerava redovito. (Višnjić Jevtić, 2018)

Komuniciranje putem digitalnih medija zahtijeva otvorenost odgojitelja i spremnost na učenje jer su promjene svakodnevne. Razumljivo, digitalne kompetencije odgojno-obrazovnih djelatnika ključne su u ovom obliku komunikacije te ih je stoga potrebno konstantno unaprjeđivati. (Rogulj, 2018)

Suvremeni oblici komunikacije omogućuju zaposlenim roditeljima pristup novostima, bitnim informacijama i obavijestima vezane za dijete u bilo kojem trenutku. (Milanović, 2014)

Suvremeni oblici suradnje odgojitelja i roditelja podrazumijevaju (Milanović i suradnice, 2014):

- Web stranicu odgojno-obrazovne ustanove
- Društvene mreže
- Aplikacije za pametne telefone
- Video i foto-dokumentacija u suradnji s roditeljima
- Uključivanje roditelja u tvorbu kurikuluma

5.2.1. Web stranica odgojno-obrazovne ustanove

Kvalitetna web stranica ključna je za razvoj odgojno-obrazovne ustanove. Stoga, web dizajneri imaju značajnu ulogu u razumijevanju potreba ciljane skupine korisnika. Ovakav način razmišljanja potiče one koji nisu samostalno prepoznali vrijednost interneta da počnu ga koristiti kako bi uhvatili korak s razvojem tehnologije. (Višnjić Jevtić, 2018)

Na web stranicama, ustanova za rani i predškolski odgoj i obrazovanje često pruža korisne informacije o radu ustanove, programima, ciljevima i kvalifikacijama zaposlenika. Osim toga, prikazuje jelovnike, obrasce za roditelje, savjete i druge relevantne informacije. (Višnjić Jevtić, 2018)

Web stranici ustanove pristupaju različiti korisnici, a prvenstveno roditelji, odgojitelji, stručni suradnici i djeca. Prilikom objavljivanja informacija i fotografija važno je pridržavati se relevantnih zakona i propisa. Obično je komunikacija na web stranici vrtića jednosmjerna, a roditeljima se ponekad pruža prilika za aktivno sudjelovanje. Ako web stranica uključuje forum, dvosmjerna komunikacija se može postići, iako je ona još uvijek samo djelomična. (Rogulj, 2018)

5.2.2. Društvene mreže

Društvene mreže danas su najpopularniji oblik komunikacije, a uključuju: Facebook, Instagram, Twitter, Snapchat, TikTok, itd. Ovaj oblik komunikacije omogućuje razmjenu znanja, iskustava i informacija objavljivanjem fotografija ili učitavanjem videa. Svatko tko ima računalo ili pametni telefon može pristupiti društvenim mrežama gdje se objavama uglavnom izražava mišljenje o aktualnim događajima i objavljuju fotografije i video zapisi. (Rogulj, 2018)

Administrator, obično zaposlenik odgojno-obrazovne ustanove, kreira sadržaj na društvenoj mreži koji je javan i dostupan svima, sukladno politici ustanove. Drugi oblik je zatvoreni oblik koji okuplja ciljnu skupinu, a to su roditelji korisnici usluga ustanove i odgojitelji. Ovakav oblik suradnje omogućava roditeljima uvid u aktivnosti vrtića i odgojno-obrazovnih skupina, dobivanje važnih općenitih informacija i isticanje važnih datuma za cijelu ustanovu ili odgojnu skupinu. Osim toga, odgojitelji mogu izraditi profil za određenu odgojnu skupinu, omogućujući komunikaciju s roditeljima putem teksta, fotografija i videa. (Rogulj, 2018)

Osim ustanove, inicijator za otvaranje profila na društvenoj mreži može biti i roditelj, što rezultira pozitivnom inicijativom roditelja za razvoj suradničkih odnosa. Pri korištenju društvenih mreža potrebno se voditi pravilima komunikacije putem digitalnih medija.

Administratori moraju posjedovati digitalne vještine, ali moraju imati i dobre opće komunikacijske vještine kako bi održali pozitivnu konotaciju i atmosferu unutar grupe te izbjegli negativne komentare pojedinaca. (Rogulj, 2018)

Facebook je primjer društvene mreže koja omogućuje razmjenu informacija s poznatim i nepoznatim ljudima u svakom trenutku. Takve mogućnosti prepoznao je i odgojno-obrazovni sustav te brojne predškolske ustanove otvaraju profil. (Slunjski, 2008)

5.2.3. Aplikacije za pametne telefone

Najpopularnije aplikacije za komunikaciju su Viber, WhatsApp i Facebook Messenger. O korištenju navedenih komunikacijskih servisa potrebno je razgovarati i dogovoriti se na roditeljskom sastanku. To će omogućiti odgojitelju da objasni svrhu i cilj ovog načina komunikacije. Važno je procijeniti imaju li roditelji potrebne financijske i tehničke mogućnosti te procijeniti njihov stav prema navedenom obliku komunikacije. Potrebno je uspostaviti jasne smjernice u vezi s korištenjem aplikacija, uključujući posebne svrhe za koje će se koristiti i naglašavajući prednosti grupne komunikacije uz izbjegavanje privatnih razgovora unutar grupe. Korištenje navedenih aplikacija za komunikaciju pokazalo se korisnim pri informiranju roditelja o događajima koji su u tijeku, posebice kada su djeca na izletu. Odgojitelji se trebaju pridržavati profesionalnog ponašanja, suzdržavati se od slanja poruka tijekom neposredne interakcije s djecom. Za učinkovito korištenje vremena odgojitelja i roditelja ključno je uspostaviti osnovna pravila za slanje poruka putem odabrane komunikacijske usluge. (Rogulj, 2018)

Mobilne aplikacije pružaju mogućnost brze razmjene informacija te njihovu dostupnost u svakom trenutku. Također, odgojiteljima omogućava brzo slanje fotografija i video uradaka djece u odgojno-obrazovnom radu. Nasuprot tome, negativna strana njihovog korištenja jest dostupnost privatnih brojeva te nemogućnost kontrole dijeljenja sadržaja svih sudionika. (Slunjski, 2008)

5.2.4. Video i foto-dokumentacija u suradnji sa roditeljima

Korištenje slika i videa djece može olakšati komunikaciju između roditelja i odgojitelja. Roditelji mogu steći uvid u ponašanje svoje djece, kako rukuju određenim materijalima i predmetima tijekom aktivnosti te što im drži pozornost, a što ne gledajući fotografije i video zapise svoje djece kako se igraju, sudjeluju u planiranim aktivnostima i aktivnostima u koje roditelji nisu uključeni. (Slunjski, 2008)

5.2.5. Uključivanje roditelja u tvorbu kurikuluma

Za izradu kurikuluma neophodno je uključiti sve koji sudjeluju u odgojno-obrazovnom procesu, uključujući i roditelje. Svaku ustanova ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja određuje kurikulum na čiju tvorbu utječu sljedeći čimbenici: kultura, tradicija i okruženje. Suradnja s roditeljima doprinosi kvalitetnom stvaranju kurikuluma jer roditelji imaju mogućnost procjene ponašanja djeteta kod kuće i u predškolskoj ustanovi. Roditelji te informacije mogu zabilježiti kroz različite dokumentacije, omogućujući odgojiteljima bolje razumijevanje djetetovih potreba i ciljeva. Uključivanjem roditelja u tvorbu kurikuluma, kod roditelja izaziva osjećaj sreće i ispunjenja što imaju mogućnost sudjelovanja u razvoju djeteta. Također, roditelji mogu doprinijeti i postati sudionici u tvorbi kurikuluma sudjelovanjem u različitim aktivnostima djece, dijeljenjem vlastitih vještina, pomaganjem u organiziranju putovanja i događaja. (Jukić, 2015)

6. Kompetencije odgojitelja za suradnju s roditeljima

Ljubetić (2014: 23) navodi: „kompetencija je područje u kojem neka osoba posjeduje znanja, iskustva.“

U svrhu poboljšanja odgojno-obrazovne dobrobiti djece rane i predškolske dobi, odgojiteljska kompetencija za suradnju s roditeljima je ona vrsta kompetencije koja omogućuje uspostavljanje i održavanje pozitivnih, profesionalnih i suradničkih odnosa s roditeljima svakog djeteta odgojno-obrazovne skupine. Kako bi se dijete kvalitetno razvijalo, ključno je da odgojitelji i roditelji rade zajedno, razmjenjujući informacije, pružajući podršku i iskazujući poštovanje. Podjelom odgovornosti, ovi zajednički napori imaju za cilj pomoći djetetu da dosegne svoj najveći potencijal. (Višnjić Jevtić, 2018)

Odgojitelj je slobodan izabrati kako će komunicirati s djetetom i njegovom obitelji te kako će se dalje profesionalno usavršavati učenjem novih stvari i razvijanjem novih vještina. Kvalitetu rada odgojitelja određuju njegovi stavovi, sposobnosti, znanje i osobnost te način kako se nosi s izazovima i problemima u odgojno-obrazovnom radu. Nadalje, odgojitelji imaju veću odgovornost prema djeci zbog slobode koja im je dana te je ključno da pažljivo razmotre programe koje osmišljavaju i provode. Iako ih sloboda podupire i motivira, ona je također prepuna profesionalnih nesigurnosti, sukoba i rasprava. (Milanović i suradnice, 2014)

Odgojitelji trebaju posjedovati različita stručna znanja, vještine i stavove kako bi razvili ovu vrstu kompetencije. To uključuje poznavanje različitih obiteljskih dinamika i funkcioniranja, rad s roditeljima, prepreke koje otežavaju suradnju, sustav podrške koje društvo nudi obiteljima, komunikacijske vještine i vještine aktivnog slušanja, organizacijske vještine, suradničke vještine te stavove prema roditeljima koji potiču ili ometaju suradnju. (Višnjić Jevtić, 2018)

6.1. Znanja kao dio odgojiteljske kompetencije za suradnju s roditeljima

Znanja potrebna za suradnju s roditeljima, prema autorici Višnjić Jevtić (2018), odnose se na: znanje o tome kako roditelje uključiti u odgojno-obrazovni rad, znanje o obiteljima, znanje o funkcioniranju obitelji, znanje o obrazovanju roditelja, znanje o suradnji/partnerstvu, znanje o kulturnim i jezičnim vještinama, znanje o mogućim preprekama suradničkih odnosa, znanje o roditeljstvu i znanja o interkulturalnim razlikama.

Kako bi mogli učinkovito surađivati s roditeljima, odgojiteljima bi polazišta trebala biti znanja koja se prvenstveno odnose na obitelj i njezino funkcioniranje. To uključuje razumijevanje načina uključivanja roditelja u obrazovne aktivnosti. Kada odgojitelji posjeduju znanja o

obiteljima i različitim načinima uključivanja, mogu uključiti roditelje u one aktivnosti koje najbolje odgovaraju njihovim potrebama. Polazeći od prednosti roditelja, ovaj pristup potiče suradnju. (Višnjić Jevtić, 2018)

6.2. Vještine kao dio odgojiteljske kompetencije za suradnju s roditeljima

Bitan dio kompetentnosti za suradnju s roditeljima je posjedovanje učinkovitih komunikacijskih vještina. Osim toga, odgojitelj koji je sposoban za suradnju s roditeljima treba posjedovati sljedeće sposobnosti: timski rad, organizaciju, stvaranje inkluzivnog okruženja i aktivno slušanje. (Višnjić Jevtić, 2018)

Osim što moraju biti proaktivni u komunikaciji s roditeljima, odgojitelji također moraju znati kako poticati okruženje za razgovor i koristiti učinkovite strategije razgovora. Važnost se usmjerava na emocionalne komponente komunikacijskih vještina, kao što su aktivno slušanje, tehnike suradničkog dijaloga, strpljenje, asertivnost i povjerenje. Uspješna komunikacija uključuje savjetovanje, aktivno slušanje i neverbalnu komunikaciju uz sposobnost rješavanja problema i donošenja odluka. (Višnjić Jevtić, 2018)

Odgojitelji koji žele voditi profesionalan i aktivan razgovor s roditeljima trebaju koristiti JA poruke u komunikaciji, biti precizni i nedvosmisleni, izražavati vlastito mišljenje uvažavajući i mišljenje druge osobe. Osim toga, važno se pridržavati i neverbalnih znakova, održavati kontinuirani kontakt očima, otvoreni položaj tijela, održavati dovoljan prostor između roditelja, upotrebljavati spontane geste, izbjegavati dodirivanja i pasivno slušanje. (Višnjić Jevtić, 2018)

Kako bi se izbjegli nesporazumi, odgojitelj u razgovoru s roditeljima iznosi činjenice o djetetu na stručan i kompetentan način te postavlja otvorena pitanja što rezultira odgovorima koji pružaju određene informacije odgojitelju. "Zbog čega?" nije pitanje koje bi trebalo postaviti. Naime, takvo pitanje zahtijeva logičan odgovor, a povremeno i sami subjekti nisu sigurni u motivaciju svog djelovanja ili nečinjenja. Nadalje, postavljanje takvog pitanja može potaknuti obrambene odgovore, što može dovesti do racionalizacije. Također, potrebno je izbjegavati korištenje TI poruka, koje se često doimaju kao optužujuće i mogu negativno utjecati na roditeljsku percepciju odgojitelja. Odgojitelji bi trebali imati pozitivnu komunikaciju s roditeljima, naglašavajući njihovu važnost te potičući aktivno slušanje i otvorenost za promjene. (Borg, 2010)

Odgojitelji zahtijevaju vještine suradnje kao što je stvaranje zajednice s roditeljima koja dijeli vrijednosti, dijeljenje odgovornosti, sudjelovanje u suradničkom učenju i zajednički rad na postizanju zajedničkog cilja. (Višnjić Jevtić, 2018)

6.3. Stavovi kao dio odgojiteljske kompetencije za suradnju s roditeljima

Stavovi koji pozitivno utječu na suradnički odnos roditelja i odgojitelja odnose se na poštivanje obiteljske raznolikosti, individualnosti i jedinstvenosti svake obitelji. Roditeljska očekivanja i ciljevi ojačani su takvim stavovima. Fleksibilnost, otvorenost za prihvaćanje tuđeg mišljenja, empatija i iskrenost su među dispozicijama odgojitelja koje idu u prilog navedenim stavovima. (Višnjić Jevtić, 2018)

Uspostavljanje pozitivnih stavova o roditeljskoj uključenosti počinje poštovanjem roditelja kao ravnopravnog partnera. Istraživanje je pokazalo da se stav pojedinca prema suradnji u zajednici odražava na njihov stav prema roditeljskoj uključenosti, što ukazuje da institucionalna kultura može utjecati na stavove prema roditeljskoj uključenosti. Najnovija znanstvena istraživanja podupiru važnost suradnje za sve koji su uključeni u proces. To bi trebao biti dovoljan poticaj odgojiteljima da usvoje suradnički način razmišljanja s roditeljima. (Višnjić Jevtić, 2018)

Kompetencija za suradnju uključuje i interkulturalnu osjetljivost, svijest odgojitelja o vlastitim predrasudama te svijest odgojitelja o vlastitim stavovima, osjećajima i vrijednostima u odnosu na vrijednosti obitelji s kojima rade. (Višnjić Jevtić, 2018)

7. Zapreke u suradnji između roditelja i odgojitelja

Izazovi s kojima se suočavaju mnoge obitelji, kao što su fizičke i ekonomske poteškoće, često ometaju njihovu sposobnost da aktivno sudjeluju i brinu za odgojno-obrazovnu dobrobit svoje djece. Nažalost, roditelji iz ovih skupina često su nepravedno etiketirani kao „teško razumljivi“. Dosadašnji programi i oblici uključivanja roditelja koji se koriste u odgojno-obrazovnim ustanovama su zastarjeli, nefleksibilni i nedostatni u zadovoljavanju stvarnih potreba roditelja. Kao rezultat toga, postoji značajan jaz između onoga što se nudi i onoga što roditelji uistinu žele i trebaju. (Ljubetić, 2014)

Kada se govori o zaprekama u suradnji, često se spominje nesigurnost roditelja unutar obrazovnih institucija. Roditelji nisu sigurni posjeduju li potrebne vještine i znanja za kvalitetnu suradnju te stoga odlučuju ne sudjelovati. Odgojitelji također imaju problema u komunikaciji s roditeljima nižeg ili višeg socijalnog i ekonomskog statusa, jer se njihova percepcija moći mijenja. Roditelji vjeruju da su superiorni u svojim roditeljskim sposobnostima i gledaju na roditeljstvo kao na osobnu domenu, isključujući bilo kakvo sudjelovanje vanjskih pojedinaca. (Višnjić Jevtić, 2018)

Stvaranje suradničkog odnosa između obitelji i predškolskih ustanova često je ometeno vjerovanjima, stavovima i strahovima odgojitelja, unatoč prepoznavanju njegove važnosti. Međutim, oni praktičari koji imaju pozitivna uvjerenja sposobni su uspješno graditi suradnju s roditeljima i zajedno s njima njegovati pozitivno ozračje i kulturu unutar ustanove. (Ljubetić, 2014)

Također, roditelji i odgojitelji procjenjuju važnost situacije i odlučuju hoće li surađivati, posebno u problematičnim situacijama. Međutim, to može dovesti do pitanja zašto surađuju, jer takve situacije ne potiču kvalitetne odnose suradnje i recipročne odnose, već mogu stvoriti oprečna mišljenja između roditelja i odgojitelja. (Ljubetić, 2014)

Pojedine društvene zajednice strogo definiraju uloge roditelja i odgojitelja u odgoju i obrazovanju djeteta. Neke zajednice zagovaraju nemiješanje u obiteljsko funkcioniranje, dok druge zagovaraju nemiješanje u profesionalno funkcioniranje. Osim stavova prema miješanju, potencijalne prepreke odnose se i na različita gledišta o značenju suradnje u praksi. Neke kulture na suradnju gledaju kao na razmjenu međusobnih informacija ili usklađivanje obrazovnih namjera obitelji s onima obrazovnih institucija, dok druge smatraju da prisutnost roditelja u obrazovnim ustanovama ometa rad odgojitelja. (Višnjić Jevtić, 2018)

Stavovi, osobnosti i emocije pojedinaca uključenih u odnos suradnje određuju interpersonalne čimbenike. Ako roditelji i odgojitelji nisu voljni preispitati vlastite vrijednosti i uvjerenja, mogu

se razviti predrasude i stereotipi protiv društvene i kulturne zajednice. Unatoč važnosti suradničkih odnosa između obitelji i odgojno-obrazovnih institucija, ti se odnosi opisuju kao neravnopravne interakcije, postavljajući pitanja o ulozi roditelja. Roditelji često sudjeluju u aktivnostima koje za njih pripremaju odgojitelji, u vrijeme koje odrede odgojitelji, što dovodi do neuvažavanja roditeljskog znanja i jačanja autoriteta odgojno-obrazovnih institucija nad roditeljima. Institucije ponekad gledaju na roditelje kao na homogenu skupinu, zanemarujući njihovu jedinstvenost i identitet. Ova generalizacija dovodi do stereotipa o roditeljskim ulogama i uključenosti u obrazovne aktivnosti. Stoga je poštivanje različitosti ključno. (Višnjić Jevtić, 2018)

Osobnost sudionika predstavlja izazov za razvoj i održavanje suradnje, introvertnost ili ekstrovertnost predstavljaju potencijalne zapreke. Introvertirani pojedinci mogu imati problema s uspostavljanjem i održavanjem suradnje, dok će ekstrovertiranim pojedincima možda biti teško održati uravnotežen odnos. Osim toga, osobnosti sudionika također utječu na to kako se sukobi rješavaju unutar suradničkog odnosa. Oni koji izbjegavaju sukobe mogu se povući, što dovodi do nedostatka suradnje, dok oni koji sukobe vide kao prirodni dio odnosa mogu nastojati riješiti ih bez narušavanja suradnje. (Višnjić Jevtić, 2018)

Prepoznavanje zapreka i pronalaženje rješenja ključno je za njegovanje uspješnog odnosa između odgojitelja i roditelja. Negiranje zapreka samo produbljuje jaz između uključenih strana, dok prepoznavanje ovih izazova može dovesti do učinkovitih strategija za njihovo prevladavanje. I odgojitelji i roditelji trebaju biti svjesni ovih čimbenika i nastojati ih prevladati. (Višnjić Jevtić, 2018)

8. Partnerstvo

Iako se izrazi "partnerstvo" i "suradnja" često koriste kao sinonimi u odgojno-obrazovnom radu, oni imaju različita značenja. Pojam partnerstva naglašava zajedničku odgovornost obiju strana u odgoju djeteta. Otvorena, dvosmjerna komunikacija između odraslih za dobrobit djeteta naziva se partnerstvom u odgoju. (Petrović-Sočo, 1995)

Partnerstvo je najviši oblik suradničkog odnosa koji se javlja unutar specifičnog okruženja, kao što je obrazovna ustanova, i obično traje onoliko koliko je dijete u ustanovi te je usmjeren prema zajedničkom cilju, prema dobrobiti djeteta. (Ljubetić, 2014)

Partnerski odnos između roditelja i odgojitelja, smatra se idealnim suradničkim odnosom, ali pojedine institucije ga ipak ne mogu uspostaviti. Partnerstvo je odnos ravnopravnih partnera; doprinos svakog partnera partnerstvu ne mora biti jednak, ali se mora jednako vrednovati. (Višnjić Jevtić, 2018)

Slunjski (2008) navodi kako su roditelji ravnopravni sudionici u odgoju i obrazovanju djeteta koji teže ostvarenju kvalitetnog vrtićkog kurikuluma te stvaranju uzajamnog razumijevanja.

Za uspostavljanje partnerskog odnosa između roditelja i odgojitelja ključan je individualni pristup odgojitelja svakom roditelju. To uključuje prepoznavanje specifičnih potreba i roditelja i djece i pronalaženje kreativnih načina za rješavanje tih potreba kroz zajedničke aktivnosti. Nedvojbeno treba istaknuti činjenicu da je to dugotrajan proces koji zahtijeva veliku predanost i dobru volju roditelja i odgojitelja. (Kanjić i Boneta, 2012)

“Preduvjet ostvarivanja kvalitetnog partnerskog odnosa su međusobno poštovanje i uvažavanje, ravnopravnost, aktivno slušanje, dvosmjerna komunikacija, odgovornost, te želja, energija i vrijeme sudionika uloženi u postizanje zajedničkog cilja, ali i niz drugih vrlo osobnih doživljaja pojedinca u partnerskom odnosu.” (Ljubetić, 2014: 4)

U partnerskom odnosu, dijete, njegove potrebe i sposobnosti imaju prioritet od strane obitelji i ustanove, koji dijele slične interese, zadatke i ciljeve. (Ljubetić, 2014) Partnerstvo najveću korist zasigurno ima za dijete na način da pruža i jača djetetov osjećaj sigurnosti i vrijednosti. Dijete uči po modelu, a roditelji i odgojitelji su im primarni uzori čiji međusoban odnos treba poslužiti kao primjer učinkovite komunikacije i empatije. (Rosić i Zloковиć, 2003)

Kako bi se stvorilo i održalo kvalitetno partnerstvo koje podupire odgoj i obrazovanje djece, roditelji i odgojitelji moraju uspostaviti odnos temeljen na potpunom povjerenju i poštovanju. Taj se odnos ne može razviti u velikim grupama ili na formalnoj razini. Osjećaj dobrodošlice, priznanje i uvažavanje angažmana i doprinosa obitelji, pažljivo slušanje i brzo, primjereno odgovaranje na potrebe, brige i poteškoće s kojima se roditelji suočavaju, pružanje

odgovarajuće i kvalitetne pomoći u povezivanju roditelja s obrazovanjem djeteta su ono što privlači roditelje u odgojnu-obrazovnu ustanovu i pruža im osjećaj ravnopravnosti i prihvaćenosti u partnerskom odnosu. Odgojitelj koji individualno pristupa svakoj pojedinoj obitelji i izgrađuje kvalitetne odnose pridonosi poticajnom vrtićkom okruženju koje podržava rast i poboljšanje odnosa između obitelji i ustanove. (Ljubetić, 2014)

Uspjeh partnerskog odnosa ovisi o tome koliko je roditelj usklađen s odgojnom idejom suradnje. Takav stav proizlazi iz jednosmjernog odnosa u kojem ne postoji međusobno uvažavanje osobitosti roditelja. Kako bi se izbjegle prepreke, važno je na početku uspostavljanja odnosa jasno naglasiti međusobna očekivanja. (Višnjić Jevtić, 2018) Prema Maleš (2015), veza između roditelja i odgojitelja je subjektivna i emotivna, pa je uspostavljanje partnerskog odnosa teže u odnosu na poslovno partnerstvo.

Prema Epsteinu (2001), postoji nekoliko temeljnih oblika partnerskih odnosa: podrška roditeljima u njihovoj ulozi (organiziranje predavanja ili radionica za roditelje, informiranje roditelja o postignućima njihova djeteta i traženje od roditelja informacija o osobinama, sklonostima i vještinama njihova djeteta), roditelji i odgojitelji mogu komunicirati putem telefona, osobno ili kroz planiranje grupnih roditeljskih sastanaka na kojima se roditelji mogu informirati o događanjima vezanih uz odgojno-obrazovni rad, volontiranje roditelja u predškolskim ustanovama (poticanje roditelja na volontiranje, kao i aktivno uključivanje u rad ustanove te upoznavanje s mogućnostima susreta s drugim roditeljima ili odgojiteljima), edukacija roditelja o praksama koje podržavaju rast njihova djeteta i poboljšavaju njihov raznolik skup vještina kako bi se pomoglo roditeljima u promicanju obrazovanja njihova djeteta kod kuće te pomoć odgojitelja roditeljima u odabiru alternativnih tečajeva i programa za dijete izvan predškolske ustanove, sudjelovanje roditelja u donošenju odluka (sudjelovanje roditelja u procesu planiranja i odlučivanja o odgojno-obrazovnom radu, kao i u odlučivanju o korištenju prostora i nabavi opreme, uključivanje roditelja u suradnju u zajednici (sudjelovanje roditelja u događajima i programima lokalne zajednice, uključujući parkove, knjižnice, muzeje, sportske timove i slično).

Očekivanja u suvremenom svijetu u odnosu na partnerstvo roditelja i ustanove uvjetuju promjene u prihvaćenim modelima uključivanja roditelja u rad ustanove. Roditeljski angažman se spominje češće nego roditeljska uključenost. Roditeljski angažman odnosi se na želju i nastojanje roditelja da utječu na trenutne okolnosti svog djeteta i usađuju mu humane vrijednosti i društveno-materijalne uvjete koji se visoko cijene u obrazovnom okruženju. Kao

rezultat toga, roditelje treba promatrati kao "autore i promicatelje ustanove, a ne pasivne primatelje uputa". (Ljubetić, 2014: 31)

8.1. Čimbenici koji utječu na stvaranje uspješnog partnerstva između obitelji i odgojno-obrazovnih ustanova

Na partnerstvo ustanove i obitelji utječu različiti čimbenici, uključujući stavljanje partnerstva odgojitelja s obitelji kao prioritet, planiranje dobiti, proaktivnost i ustrajnost u suradnji s roditeljima, korištenje konstruktivnih komunikacijskih tehnika, personaliziranje načina na koje se obitelji mogu uključiti itd., a četiri temeljna su konstruktivnost, dijete u fokusu, jasnoća i konkretnost te kontinuitet. (Ljubetić, 2014)

Roditelji su općenito zainteresirani za konkretne informacije o svojoj djeci, iako je važno informirati se i o planu i programu i aktivnostima ustanove. O kvaliteti odnosa između djeteta i njegove obitelji govori komunikacija usmjerena na dijete, čime se povećava i odgovornost roditelja. Roditelji će moći prepoznati i poticati razvoj svog djeteta ako im se pruži prilika da upoznaju i razumiju procese kojima djeca stječu sposobnosti i vještine. Uravnoteženo i sveobuhvatno razumijevanje djeteta proizlazi iz iskrenog i razumnog priznavanja djetetovih snaga i nedostataka. Pozitivna komunikacija ne može i ne treba uvijek biti glavni fokus interakcije s djecom. Roditeljima je potrebno pružiti priliku za razgovor s odgojiteljem o zapažanjima o svom djetetu, njegovim postignućima kao i izazovima te se na taj način potiče osjećaj jednakosti, prihvaćanja i važnosti kod roditelja. (Ljubetić, 2014)

Informacije koje su relevantne, korisne i imaju primjenu u svakodnevnom životu najviše zanimaju roditelje. Drugim riječima, ako roditelji ne poznaju odgovarajuće strategije i ne shvaćaju uzrok i posljedicu, neće moći motivirati svoju djecu niti pomoći u ispravljanju njihovih pogrešaka. Djetetov rast i razvoj stalni su ciljevi konstruktivne komunikacije i dvosmjerne razmjene informacija. Roditelji mogu održati optimizam u vezi sa svojim djetetom i svojom roditeljskom ulogom korištenjem jezika koji je pozitivan, jasan i usmjeren na rješenja. To stvara atmosferu otvorene komunikacije i smanjuje mogućnost da se primjedbe shvate kao osuđujuće ili nepoželjne. Osim toga, dijeljenje korisnih informacija održava i promiče visokokvalitetne razgovore između roditelja i djece, kao i između roditelja i odgojitelja. Roditelj uči komunicirati sa svojim djetetom na fokusiran i konstruktivan način kroz pozitivnu interakciju s odgojiteljem. (Ljubetić, 2014)

Pružanje roditeljima specifičnih uputa i praktičnih strategija za poboljšanje učenja i prosocijalnog ponašanja njihova djeteta bit će izuzetno korisno za kvalitetan djetetov razvoj. U

današnjem vrlo dinamičnom okruženju, roditelji i odgojitelji često su previše zauzeti svojim profesionalnim i osobnim obavezama da bi trošili vrijeme na stvaranje pretpostavki i nagađanja. Roditeljima je važno imati mogućnost izravno primijeniti praktične "alate" i jasne upute. Roditeljska odgovornost i učinkovitost će se povećati kada sa svojim djetetom komuniciraju na razumljiv i direktan način i daju vrlo specifične pisane ili usmene upute. Nadalje, s obzirom na različitost obrazovnih pozadina roditelja i odgojitelja, jasnoća i konkretnost umanjit će neke od potencijalnih prepreka. U svojim interakcijama s roditeljima, odgojitelji se posebno usmjeravaju na ovo područje komunikacije. (Ljubetić, 2014)

9. Metodologija istraživanja

9.1. Područje, predmet i problem istraživanja

Tema diplomskog rada Mišljenje roditelja i odgojitelja o oblicima i kvaliteti suradnje u ustanovama za rani i predškolski odgoj i obrazovanje na području Varaždinske županije pripada području predškolske pedagogije, odnosno implicitnoj pedagogiji odgojitelja i partnerstvu odgojno-obrazovne ustanove i obitelji.

Predmet istraživanja su mišljenja roditelja i odgojitelja o kvaliteti suradničkog odnosa, o oblicima suradnje u dječjim vrtićima na području Varaždinske županije.

Problem istraživanja na koji se želi pronaći odgovor jest kako roditelji i odgojitelji percipiraju, doživljavaju međusobnu suradnju u ustanovama za rani i predškolski odgoj i obrazovanje na području Varaždinske županije.

9.2. Cilj i zadaci istraživanja

Cilj istraživanja jest ispitati mišljenja roditelja i odgojitelja o njihovom međusobnom suradničkom odnosu, o oblicima suradnje koji se primjenjuju kao i o samoj kvaliteti suradničkih odnosa u ustanovama za rani i predškolski odgoj i obrazovanje na području Varaždinske županije.

Iz definiranog cilja istraživanja, proizlaze sljedeći istraživački zadaci:

1. Ispitati kako odgojitelji i roditelji procjenjuju vlastitu ulogu u suradničkom odnosu
2. Ispitati mišljenje odgojitelja i roditelja o oblicima suradnje koji se najčešće ostvaruju
3. Utvrditi koji oblik suradnje odgojitelji i roditelji smatraju najučinkovitijim
4. Ispitati mišljenje odgojitelja i roditelja o utjecaju suvremenih oblika komunikacije na kvalitetu suradnje
5. Utvrditi kako ispitanici procjenjuju važnost obilježja suradničkog odnosa
6. Ispitati kako roditelji i odgojitelji procjenjuju kompetencije odgojitelja za ostvarivanje suradnje
7. Ispitati doprinosi li roditeljska uključenost kvaliteti odgojno-obrazovnog procesa

9.3. Hipoteze istraživanja

U istraživanju se polazi od sljedećih hipoteza:

H1: Očekuje se da će odgojitelji i roditelji pozitivno procijeniti vlastitu ulogu u suradničkom odnosu

H2: Očekuje se da će roditeljski sastanci i individualni razgovori biti najčešći oblici suradnje

H3: Ispitanici će različito procijeniti najučinkovitiji oblik suradnje

H4: Odgojitelji i roditelji pozitivno će procijeniti utjecaj suvremenih oblika komunikacije na kvalitetu suradnje

H5: Očekuje se da će odgojitelji i roditelji sva obilježja suradničkog odnosa procijeniti važnim.

H6: Ispitanici će pozitivno procijeniti kompetencije odgojitelja za ostvarivanje suradnje

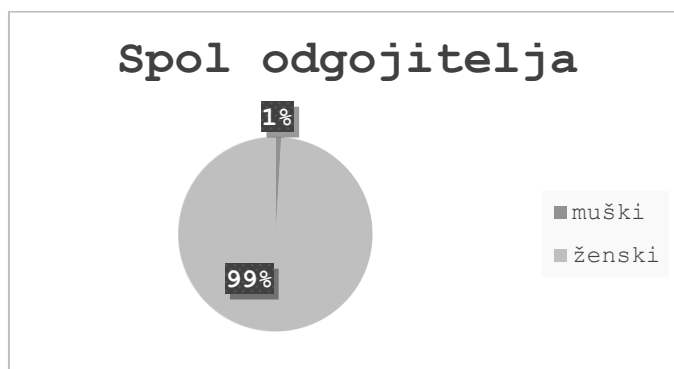
H7: Očekuje se da će odgojitelji i roditelji pozitivno procijeniti aktivno uključivanje roditelja na kvalitetu odgojno-obrazovnog procesa

9.4. Uzorak ispitanika

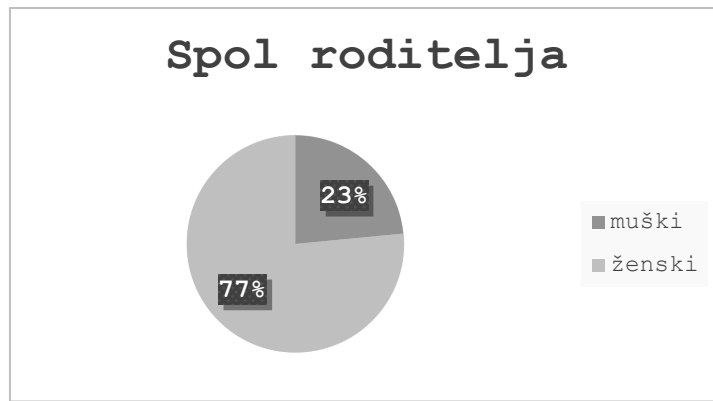
Istraživanje je provedeno na uzorku od 110 odgojitelja djece rane i predškolske dobi na području Varaždinske županije i 115 roditelja čije dijete pohađa ustanovu ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja na području Varaždinske Županije.

Od ukupnog broja odgojitelja koji su sudjelovali u istraživanju, 109 ispitanika (99%) odnosi se na ženski spol te 1 ispitanik (1%) na muški spol.

Od ukupnog broja roditelja koji su sudjelovali u istraživanju, 77% (N=88) ispitanika čine majke dok 23% (N=27) očevi.

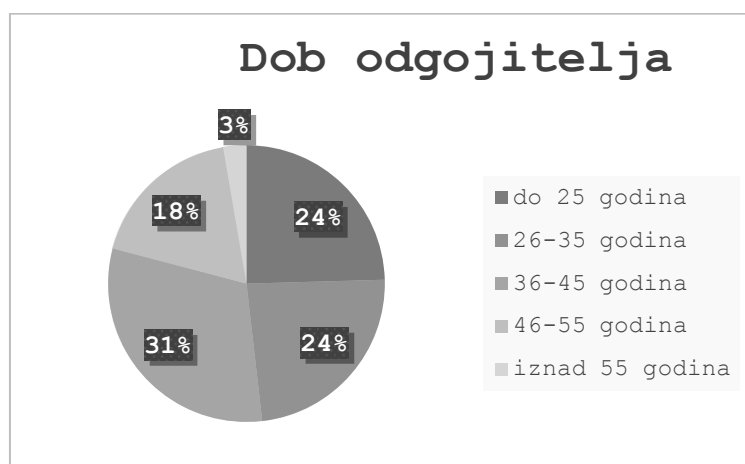
Grafikon 1. Struktura odgojitelja s obzirom na spol

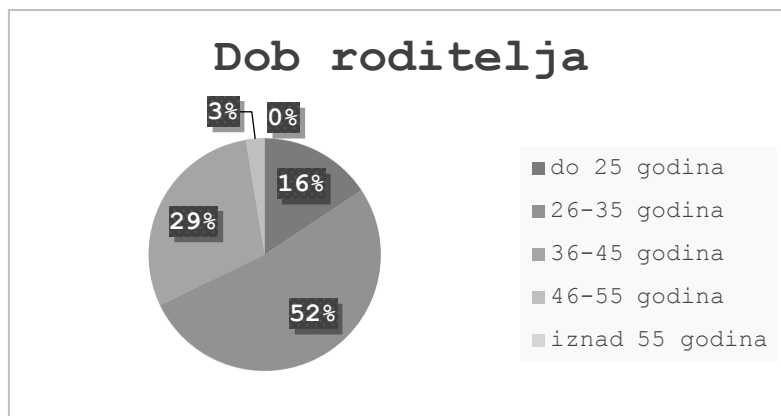
Grafikon 2. Struktura roditelja s obzirom na spol

Dob odgojitelja obuhvaća 5 različitih dobnih skupina: do 25 godina, od 26 do 35 godina, od 36 do 45 godina, od 46 do 55 godina i skupina odgojitelja koja ima više od 55 godina. Iz grafičkog prikaza 2. vidljivo je kako su najmlađi ispitanici, u dobi do 25 godina zastupljeni u 24% (N=27), dok je samo 3 ispitanika starije od 56 godina (3%). Većina ispitanika, točnije 31% (N=34) njih, pripada dobnoj skupini u rasponu od 36 do 45 godina. Sljedeća skupina s 24% (N=26) ispitanika jest u dobi od 26 do 35 godina, a potom slijede ispitanici od 46 do 55 godina koji čine 18% (N=20).

Dob roditelja također obuhvaća 5 različitih dobnih skupina, a najviše roditelja, njih 60 (52%) je u dobi od 26 do 35 godina. 18 roditelja (16%) je u dobi do 25 godina, 34 roditelja (29%) je u dobi od 36 do 45 godina i 3 (3%) roditelja su u dobi od 46 do 55 godina. Roditelji stariji od 55 godina nisu sudjelovali u istraživanju.

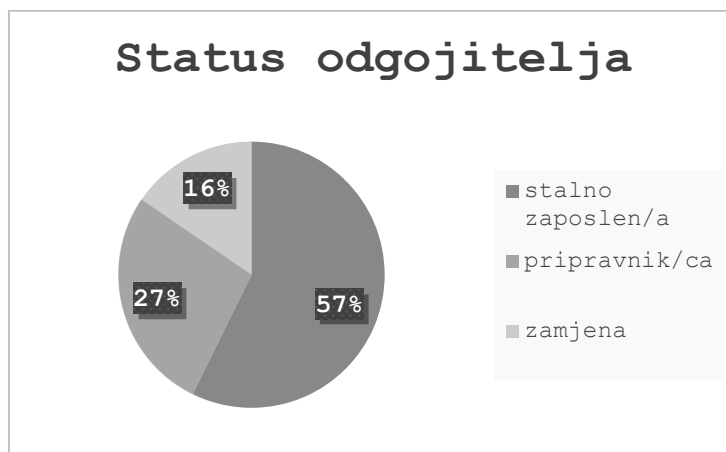

Grafikon 3. Struktura odgojitelja s obzirom na dob

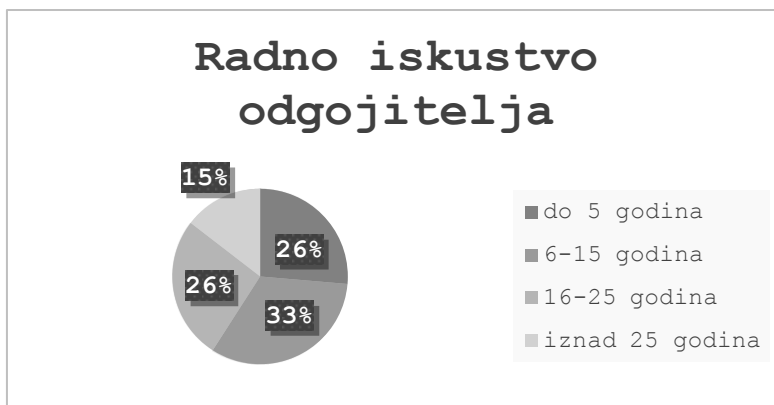
Grafikon 4. Struktura roditelja s obzirom na dob

Najveći broj ispitanika je u stalnom radnom odnosu, njih 63 (57%). Zatim slijedi 30 odgojitelja (27%) u statusu pripravnika te 17 odgojitelja koji rade kao zamjena (16%).

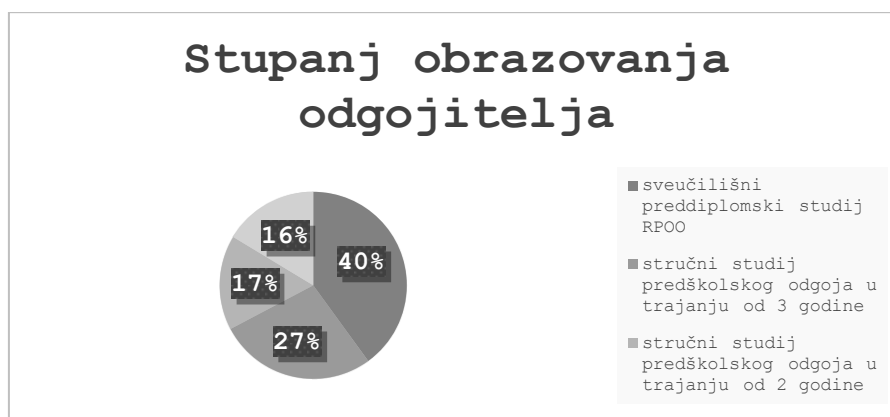
Grafikon 5. Status odgojitelja

Nadalje, u istraživanju je sudjelovalo 29 odgojitelja (26%) koji imaju do 5 godina radnog iskustva, 36 (33%) odgojitelja koji imaju od 6 do 15 godina radnog iskustva, 29 odgojitelja (26%) od 16 do 25 godina radnog iskustva te 16 odgojitelja (15%) više od 25 godina radnog iskustva.

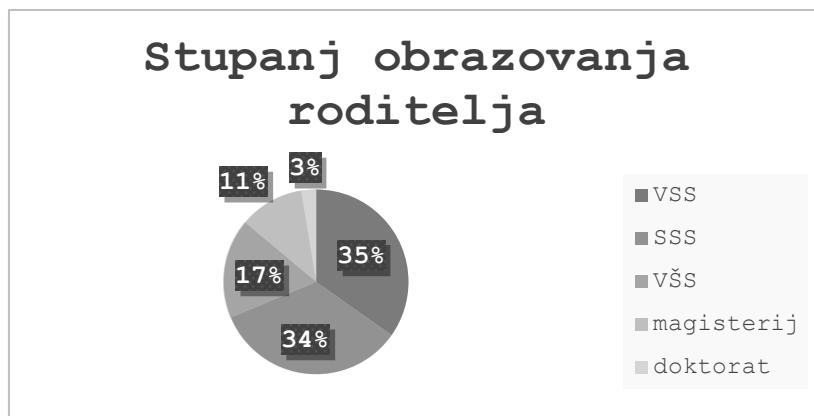
Grafikon 6. Radno iskustvo odgojitelja

S obzirom na stupanj obrazovanja, gotovo polovina, točnije 40% (N=44) odgojitelja ima završen sveučilišni preddiplomski studij RPOO. Zatim, 27% (N=30) odgojitelja ima završen stručni studij predškolskog odgoja u trajanju od 3 godine, dok podjednak postotak odgojitelja od 17% (N=18) ima završen stručni studij predškolskog odgoja u trajanju od 2 godine i 16% (N=18) odgojitelja diplomski sveučilišni studij RPOO.

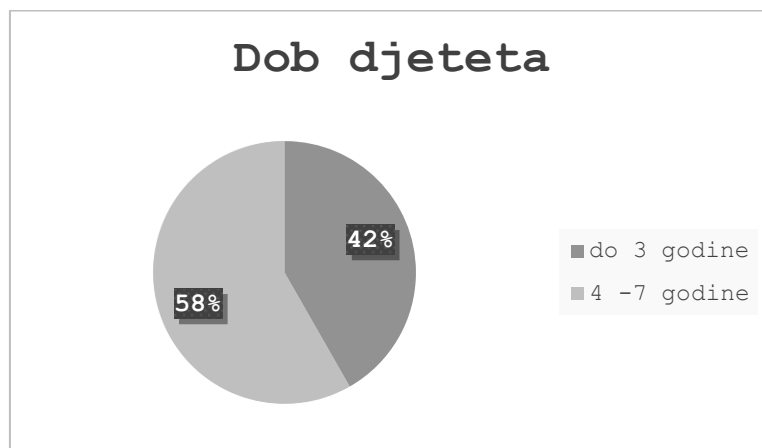
Grafikon 7. Stupanj obrazovanja odgojitelja

U pogledu stručne spreme ispitanih roditelja, postoji 5 različitih kategorija koje se odnose na razinu obrazovanja, od srednje stručne spreme do postignutih stupnjeva magistra i doktora znanosti. Najviše roditelja, njih 40 (35%) ima visoku stručnu spremu. Zatim slijede roditelji sa završenom srednjom stručnom spremom, njih 39 (34%), dok njih 20 (17%) ima višu stručnu spremu. 11% (N=13) roditelja ima titulu magistra dok samo 3% (N=3) odgovora pripada roditeljima koji su završili doktorat.

Grafikon 8. Stupanj obrazovanja roditelja

Naposlijetku, 42% (N= 48) roditelja je odgovorilo da njihovo dijete koje polazi dječji vrtić je u dobi do 3 godine, a 58% (N=67) roditelja ima dijete starosti od 4 do 7 godina.

Grafikon 9. Dob djeteta koje polazi dječji vrtić

9.5. Mjerni instrument i postupak istraživanja

Za potrebe ovog istraživanja koristila su se dva anketna upitnika, jedan za odgojitelje i jedan za roditelje te su kreirani na temelju proučavanja literature vezane za temu. Anketni upitnici sastavljeni su pomoću Google Forms obrasca te su se ispunjavali online putem linka koji je podijeljen na društvenoj mreži Facebook, unutar nekoliko grupa koje prate roditelji djece rane i predškolske dobi na području Varaždinske županije te odgojitelji u ustanovama za rani i predškolski odgoj i obrazovanje na istom području. Također, upitnici su poslani i individualno preko Whatsapp-a i Vibera poznanicima koji su ujedno bili i sudionici istraživanja.

Prikupljanje podataka provedeno je početkom 2024. godine te je sudjelovanje u istraživanju bilo u potpunosti dobrovoljno i anonimno. Unošenje podataka vršilo se u Microsoft Office-Excel 2016 programu. Svi rezultati bit će grafički prikazani pomoću grafikona i tablica, uz pripadajuća dodatna objašnjenja.

Oba upitnika sastavljena su od sedam dijelova. Prvi dio odnosi se na socio-demografska obilježja ispitanika: spol, dob, status, radni staž i stupanj obrazovanja za odgojitelje te spol, dob, stručna sprema i dob djeteta koje polazi dječji vrtić za roditelje. U drugom dijelu, ispitanici kod svake tvrdnje označuju samo jedan odgovor, odnosno onaj koji se najviše odnosi na njih. Navedene su tvrdnje koje se odnose na područja o kojima najčešće roditelji i odgojitelji međusobno komuniciraju i ostvaruju suradnju. Ispitanici koriste Likertovu skalu od 5 stupnjeva pri čemu 1 označava nikada, 2 rijetko, 3 ponekad, 4 često, 5 uvijek. U trećem dijelu upitnika, nastojali su se prikupiti podaci o učestalosti ostvarivanja pojedinih oblika suradnje dok u četvrtom dijelu o njihovoj učinkovitosti. Ispitanici se koriste metodom rangiranja, brojem 1 označuju onaj oblik koji se najčešće ostvaruje, a ostalim brojevima po listi učestalosti, odnosno brojem 1 označuju najučinkovitiji oblik, a 8 najmanje učinkovit. U petom dijelu nastoji se ispitati utjecaj suvremenih oblika komunikacije na kvalitetu suradnje pri čemu odgovor 1 znači uopće se ne slažem, odgovor 2 ne slažem se, 3 djelomično se slažem, 4 slažem se, a 5 u potpunosti se slažem. Nadalje, Likertovom skalom od 5 stupnjeva odgojitelji i roditelji procjenjuju u kojoj mjeri određeni čimbenici utječu na kvalitetu njihove međusobne suradnje. U šestom dijelu, roditelji i odgojitelji procjenjuju doprinosi li aktivno uključivanje roditelja na kvalitetu odgojno-obrazovnog procesa također Likertovom skalom od 5 stupnjeva pri čemu 1 označava uopće se ne slažem, a 5 u potpunosti se slažem. Naposljetku nastojala se procijeniti odgojiteljeva kompetentnost za suradnju s roditeljima, odnosno mišljenje roditelja o odgojiteljima kao kompetentnim osobama za ostvarivanje suradnje također Likertovom skalom. Anketni upitnik za odgojitelje sadržava još jedan dio u kojem odgojitelji odabirom

jednog odgovora (da, ne, smatram da je važnije iskustvo u radu) procjenjuju jesu li viši stupanj obrazovanja i stručno usavršavanje važni činitelji u ostvarivanju kvalitetne suradnje.

9.6. Rezultati istraživanja

9.6.1. Procjena vlastite uloge u ostvarivanju suradnje

Prvi istraživački zadatak bio je ispitati kako odgojitelji i roditelji procjenjuju vlastitu ulogu u suradničkom odnosu. Područja o kojima odgojitelji i roditelji najčešće komuniciraju i ostvaruju međusobnu suradnju su informiranje o napredovanju djeteta i njegovom psihofizičkom statusu, pomoć pri razumijevanju i poticanju razvoja djeteta, informiranje o mogućnostima uključivanja roditelja u odgojno-obrazovni rad, savjetovanje o odgojno-obrazovnim postupcima primjenjivim u obiteljskom okruženju, informiranje o aktivnostima i ponašanju djeteta u vrtiću, prikupljanje materijala za odgojno-obrazovni rad te informiranje o društvenim događanjima na kojim roditelji mogu sudjelovati sa svojim djetetom. Rezultati su prikazani u Tablici 1.

Tablica 1. Područja o kojima odgojitelji i roditelji najčešće komuniciraju i ostvaruju međusobnu suradnju

Tvrdnje		Stupanj učestalosti										Total	
		1		2		3		4		5		N	%
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%		
informiranje o napredovanju djeteta i njegovom psihofizičkom statusu	R	3	2,61	9	7,83	14	12,17	36	31,30	53	46,09	115	100
	O	0	0,00	2	1,82	12	10,91	50	45,45	46	41,82	110	100
pomoć pri razumijevanju i poticanju razvoja djeteta	R	1	0,87	19	16,52	22	19,13	39	33,91	34	29,57	115	100
	O	0	0,00	7	6,36	38	34,55	39	35,45	26	23,64	110	100
informiranje o mogućnostima uključivanja roditelja u odgojno-obrazovni rad	R	9	7,83	25	21,74	24	20,87	41	35,65	16	13,91	115	100
	O	1	0,91	17	15,45	39	35,45	32	29,09	21	19,09	110	100
informiranje o mogućnostima	R	12	10,43	24	20,87	24	20,87	34	29,57	21	18,26	115	100

uključivanja roditelja u odgojno-obrazovni rad	O	0	0,00	13	11,82	39	35,45	31	28,18	27	24,55	110	100
informiranje o aktivnostima i ponašanju djeteta u vrtiću	R	0	0,00	0	0,00	18	15,65	37	32,17	60	52,17	115	100
	O	0	0,00	0	0,00	17	15,45	49	44,55	44	40,00	110	100
prikupljanje materijala za odgojno-obrazovni rad	R	12	10,43	19	16,52	31	26,96	26	22,61	27	23,48	115	100
	O	0	0,00	7	3,36	28	25,45	43	39,09	32	29,09	110	100
informiranje o društvenim događanjima na kojima roditelji mogu sudjelovati sa svojim djetetom	R	7	6,09	25	21,74	30	26,09	29	25,22	24	20,87	115	100
	O	0	0,00	29	26,36	25	22,73	26	26,64	30	27,27	110	100

Rezultati pokazuju kako gotovo polovina roditelja (46,09%) i odgojitelja (41,82%) uvijek, odnosno gotovo svakodnevno komunicira u svezi informiranja o napredovanju djeteta i njegovom psihofizičkom statusu dok 45,45% odgojitelja i 31,30% roditelja to radi često. 12,17% roditelja informira se ponekad, 7,83% rijetko dok samo 2,61% nikada. Kod odgojitelja, 10,91% njih je odgovorilo ponekad, 1,82% rijetko te nijedan odgojitelj nije označio odgovor nikada. Ovi rezultati pokazuju visoku razinu komunikacije između roditelja i odgojitelja u pogledu napretka djeteta. Redovita i učestala komunikacija ključna je za potporu djetetovom razvoju, omogućavajući roditeljima i odgojiteljima zajednički rad u praćenju i njegovanju djetetovih potencijala. Ovakva komunikacija također pomaže u prepoznavanju mogućih problema ili izazova s kojima bi se dijete moglo susresti.

Pomoć pri razumijevanju i poticanju razvoja djeteta pružaju svi ispitani odgojitelji. 34,55% odgojitelja pruža ponekad, 35,45% često dok je 23,64% odgojitelja odgovorilo da je pruža uvijek. U manjem postotku, odnosno 6,36% odgojitelja je odgovorilo rijetko. Roditelji su također dali slične odgovore. 33,91% roditelja često traži pomoć pri razumijevanju i poticanju djeteta, 29,57% uvijek, dok je rijetko odgovorilo 16,52% roditelja, a ponekad 19,13% njih. Samo 0,87% roditelja odgovorilo je nikada. Rezultati sugeriraju da postoji značajan broj

odgojitelja i roditelja koji aktivno surađuju u pružanju i traženju podrške za optimalan razvoj djeteta, što može biti ključno za stvaranje podržavajućeg okruženja za svako dijete.

35,45% odgojitelja tvrdi kako ponekad pruža informacije roditeljima o njihovim mogućnostima uključivanja u odgojno-obrazovni rad, 29,09% odgojitelja to radi često 19,09% uvijek, 15,45% rijetko dok samo 0,91% nikada. Također, 35,65% roditelja se često informira o mogućnostima uključivanja, 21,74% rijetko dok 20,87% ponekad. U manjem postotku, odnosno 13,91% njih je odgovorilo uvijek, a 7,83% nikada. Rezultati upućuju na visoku svijest odgojitelja o važnosti uključivanja roditelja u odgojni proces i nastojanju da im redovito pruže informacije o tome kako mogu sudjelovati u djetetovom obrazovanju. S druge strane, većina roditelja pokazuje interes i aktivan angažman u informiranju o tim mogućnostima, dok postoji manji postotak roditelja koji to čini rijetko. Mogući razlozi za to mogu biti manji interes ili spoznaja o tim mogućnostima.

Savjetovanje o odgojno-obrazovnim postupcima primjenjivim u obiteljskom okruženju primjenjuju svi ispitani odgojitelji. 35,45% njih primjenjuje ponekad, 28,18% često, 24,55% uvijek, a najmanji postotak odgojitelja, njih 11,82% rijetko. Kod roditelja, 29,57% traži savjete često, rijetko i ponekad 20,87%, 18,26% roditelja uvijek, a 10,43% nikada. Postoji značajan broj odgojitelja i roditelja koji aktivno sudjeluju u savjetovanju o odgojno-obrazovnim postupcima. Manji postotak odgojitelja koji rijetko primjenjuje savjetovanje može ukazivati na različite pristupe u odnosu na savjetovanje ili može biti povezan s manjkom prilika za provođenje takvih aktivnosti dok kod roditelja može sugerirati na različite razine interesa i potreba roditelja za dodatnom podrškom.

Od svih ispitanih roditelja čak 52,17%, uvijek, gotovo svakodnevno se informira o aktivnostima i ponašanju djeteta u vrtiću, 32,17% roditelja često dok 15,65% ponekad. Nijedan roditelj nije označio odgovor rijetko i nikada, kao što je i kod odgojitelja. 44,55% ispitanih roditelja označilo je odgovor često, 40% uvijek, a 15,45% odgojitelja ponekad komunicira s roditeljima vezano za aktivnosti i ponašanje djeteta u skupini. Ovi rezultati upućuju na pozitivno suradničko okruženje između roditelja i odgojitelja u praćenju i razumijevanju aktivnosti i ponašanja djeteta u vrtiću, što može pridonijeti kvalitetnijem odgoju i dobrobiti djeteta. Gotovo svim roditeljima od iznimne je važnosti da ih odgojitelji informiraju o napretku njihovog djeteta. Informiranje roditelja o djetetu najčešći je povod za suradnju upravo na području napretka djeteta. (Petrović-Sočo, 1995)

U prikupljanje materijala za odgojno-obrazovni rad 23,48% roditelja uključuje se uvijek, često njih 22,61%. Nešto više roditelja, njih 26,96% uključuje se ponekad, 16,52% rijetko, a 10,43%

nikada. Najveći postotak odgojitelja, njih 39,09% često komunicira s roditeljima vezano za prikupljanje materijala, 29,09% uvijek, 25,45% ponekad dok samo 6,36% nikada. Vidljivo je kako postoji značajan interes i angažman roditelja u podršci odgojno-obrazovnim aktivnostima kroz sudjelovanje u prikupljanju materijala te odgojitelji redovito ili povremeno sudjeluju u prikupljanju materijala za odgojno-obrazovni rad.

Posljednja tvrdnja, odnosno područje komunikacije bilo je informiranje roditelja o društvenim događanjima na kojima mogu sudjelovati s djetetom. 27,27% odgojitelja navedene informacije pruža uvijek, 23,64% često, 22,73% ponekad dok 26,36% rijetko. Kod roditelja, odgovori su također različiti. Najveći broj roditelja, njih 26,09% ponekad komunicira o navedenom području, 25,22% često, 21,74% rijetko, 20,87% uvijek, a samo 6,09% roditelja nikada. Raznoliki odgovori roditelja i odgojitelja ukazuju na različite razine interesa i sudjelovanja, ali većina roditelja pokazuje neki oblik komunikacije ili sudjelovanja u takvim događanjima.

S obzirom na područja komunikacije i suradnje između odgojitelja i roditelja koja su ispitana, rezultati upućuju na općenito visoku razinu komunikacije i suradnje između odgojitelja i roditelja. U mnogim područjima, većina odgojitelja i roditelja uvijek ili često sudjeluje u komunikaciji, odnosno ostvarenju suradničkog odnosa. Stoga je hipoteza H1 kojom se pretpostavilo da će odgojitelji i roditelji pozitivno procijeniti vlastitu ulogu u suradničkom odnosu potvrđena.

9.6.2. Najčešći oblici suradnje

Drugi istraživački zadatak odnosio se na utvrđivanje najučestalijih oblika suradnje. Brojevima od 1 do 8 ispitanici su rangirali oblike suradnje na način da broj 1 označava oblik koji se najčešće ostvaruje, a broj 8 najmanje. Dobiveni rezultati vidljivi su u Tablici 2.

Tablica 2. Oblici suradnje koji se najčešće provode u dječjem vrtiću

Oblici suradnje	Stupanj učestalosti																Total		
	1		2		3		4		5		6		7		8		N	%	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%			
Roditeljski sastanak	R	30	26,09	22	19,13	13	11,30	25	27,74	9	7,83	3	2,61	2	1,74	11	9,57	115	100
	O	18	16,36	4	10,00	11	7,27	16	14,55	20	18,18	15	13,64	9	8,18	17	15,45	110	100
	R	48	41,74	33	28,70	6	5,22	4	3,48	4	3,48	0	0,00	8	6,96	12	10,43	115	100

Individualni razgovor odgojitelj - roditelj	O	26	23,64	11	10,00	8	7,27	14	12,73	13	11,82	11	10,00	15	13,64	12	10,91	110	100
Kutić za roditelje	R	8	6,96	8	6,96	40	34,78	4	3,48	10	8,70	21	18,26	8	6,96	16	10,43	115	100
	O	12	10,91	20	18,18	20	18,18	14	12,73	10	9,09	14	12,73	4	3,64	16	14,55	110	100
Kreativna radionica	R	3	2,61	7	6,09	12	10,43	47	40,87	23	20,00	8	6,96	14	12,17	1	0,87	115	100
	O	10	9,09	16	14,55	25	22,73	13	11,82	16	14,55	13	11,82	12	10,91	5	4,55	110	100
Dan otvorenih vrata i uključivanje roditelja kroz posjete skupinama	R	5	4,35	3	2,61	5	4,35	15	13,04	44	38,26	12	10,43	17	14,78	14	12,17	115	100
	O	2	1,82	27	24,55	17	15,45	18	16,36	18	16,36	5	4,55	12	10,91	11	10,00	110	100
Web stranica odgojno-obrazovne ustanove	R	2	1,74	4	3,48	15	13,04	4	3,48	11	9,57	51	44,35	10	8,70	18	15,65	115	100
	O	9	8,18	9	8,18	20	18,18	15	13,64	12	10,91	25	22,73	11	10,00	9	8,18	110	100
Izmjene informacija SMS-om, Viber ili WhatsApp grupom	R	7	6,09	27	23,48	8	6,96	5	4,35	7	6,09	13	11,30	42	36,52	6	5,22	115	100
	O	12	10,91	16	14,55	6	5,45	13	11,82	12	10,91	13	11,82	30	27,27	8	7,27	110	100
Fotografije i snimke djece u aktivnostima	R	12	10,43	11	9,57	16	13,91	11	9,57	7	6,09	7	6,09	14	12,17	37	32,17	115	100
	O	21	19,09	7	6,36	3	2,73	7	6,36	9	8,18	14	12,73	17	15,45	32	29,09	110	100

Od ukupnog broja roditelja, 41,74% njih, što je gotovo polovica roditelja, smatra individualni razgovor između odgojitelja i roditelja najčešćim oblikom suradnje koji se ostvaruje, 26,09% njih najčešćim oblikom smatra roditeljski sastanak dok 10,43% smatra fotografije i snimke djece u aktivnostima. Najmanje je onih koji web stranicu odgojno-obrazovne ustanove svrstavaju kao najčešći oblik suradnje, njih 1,74%, dok se nešto više roditelja, 2,61% odlučuje za kreativnu radionicu, 4,35% za dan otvorenih vrata i uključivanje roditelja kroz posjete

skupinama, 6,09% za izmjene informacija SMS-om, Viber ili WhatsApp grupom i 6,96% roditelja za kutić za roditelje.

Nadalje, iz dobivenih rezultata vidljivo je kako najviše roditelja, 32,17% smatra fotografije i snimke djece u aktivnostima najrjeđim oblikom suradnje, 15,65% njih web stranicu odgojno-obrazovne ustanove te 13,91% kutić za roditelje. Najmanje je onih roditelja koji kreativnu radionicu svrstavaju kao najrjeđi oblik suradnje, njih 0,87%, dok se nešto više odgojitelja odlučuje za izmjene informacija SMS-om, Viber ili WhatsApp grupom 5,22%, za roditeljski sastanak 9,57%, za individualni razgovor između odgojitelja i roditelja 10,43% te za dan otvorenih vrata i uključivanje roditelja kroz posjete skupinama 12,17% ispitanih roditelja.

Od ukupnog broja odgojitelja, njih 23,64% smatra individualni razgovor između odgojitelja i roditelja najčešćim oblikom suradnje koji se ostvaruje, dok 19,09% njih najčešćim oblikom smatra fotografije i snimke djece u aktivnostima. Zatim slijedi roditeljski sastanak, 16,36%, izmjene informacija SMS-om, Viber ili WhatsApp grupom, 10,91%, kutić za roditelje 10,91% te kreativna radionica 9,09%. Najmanje roditelja, njih 8,18% web stranicu odgojno-obrazovne ustanove i dan otvorenih vrata i uključivanje roditelja kroz posjete skupinama, njih 1,82%, smatraju kao najčešći oblik suradnje.

Naposlijetku, za 29,09% ispitanih odgojitelja fotografije i snimke djece u aktivnostima predstavljaju oblik suradnje koji se najrjeđe provodi, za 15,45% odgojitelja roditeljski sastanak dok za 14,55% njih kutić za roditelje. Najmanje je onih odgojitelja koji kreativnu radionicu smatraju oblikom suradnje koji se najrjeđe provodi, njih 4,55%, zatim nešto više odgojitelja njih, 7,27% se odlučuje za izmjene informacija SMS-om, Viber ili WhatsApp grupom, 8,18% odgojitelja odlučuje se za web stranicu odgojno-obrazovne ustanove, za individualni razgovor između odgojitelja i roditelja 10,91% odgojitelja te na kraju 10,00% odgojitelja za dan otvorenih vrata i uključivanje roditelja kroz posjete skupinama.

Hipoteza H2 temelji se na pretpostavci kako su tradicionalni oblici komunikacije, roditeljski sastanci i individualni razgovori, najzastupljeniji i najučestaliji u odgojno-obrazovnom kontekstu. Na temelju dobivenih rezultata, hipoteza se potvrđuje. Roditeljski sastanci pružaju priliku za širu raspravu o odgojnim pristupima, pedagoškim ciljevima te omogućuju roditeljima da se međusobno upoznaju i dijele iskustva. Individualni razgovori pružaju priliku za detaljnu razmjenu informacija između odgojitelja i roditelja. Tijekom ovakvih razgovora, roditelji dobivaju kvalitetne i relevantne informacije o aktivnostima, postignućima i ponašanju svog djeteta, što dodatno podržava njihovu aktivnu ulogu u odgoju dok odgojiteljima omogućuje bolje razumijevanje potreba svakog djeteta, što rezultira prilagođenijim i kvalitetnijim odgojno-

obrazovnim procesom. Učestalost i vrste partnerskih odnosa između roditelja i odgojitelja istraživale su Nenadić-Bilan i Zloković (2015) na uzorku od 350 roditelja djece predškolske dobi. Rezultati istraživanja slični su, individualni razgovori najčešći su oblik suradnje dok su najrjeđi oni oblici koji se ostvaruju u obliku pismenog oblika i telefona.

9.6.3. Najučinkovitiji oblici suradnje

Na temelju prikupljenih podataka, u Tablici 3. prikazani su odgovori na istraživačko pitanje: „Koji oblik suradnje smatrate najučinkovitijim? Označite brojem 1 onaj oblik koji Vam najviše odgovara, a ostalim brojevima po listi prioriteta.“

Tablica 3. Najučinkovitiji oblici suradnje

Oblici suradnje	Stupanj učestalosti																Total		
		1		2		3		4		5		6		7		8		N	%
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Roditeljski sastanak	R	30	26,10	22	19,10	13	11,30	25	21,70	9	7,80	3	2,60	2	1,70	11	9,60	115	100
	O	5	4,55	9	8,18	8	7,27	19	17,27	17	15,45	13	11,82	19	17,27	20	18,18	110	100
Individualni razgovor odgojitelj – roditelj	R	48	41,74	33	28,70	6	5,22	4	3,48	4	3,48	0	0,00	8	6,96	12	10,43	115	100
	O	50	45,45	12	10,91	11	10,00	2	1,82	6	5,45	7	6,36	7	6,36	15	13,64	110	100
Kutić za roditelje	R	8	6,96	8	6,96	40	34,78	4	3,48	10	8,70	21	18,26	8	6,96	16	13,91	115	100
	O	4	3,64	26	23,64	19	17,27	12	10,91	8	7,27	7	6,36	2	1,82	32	29,09	110	100
Kreativna radionica	R	3	2,61	7	6,09	12	10,43	47	40,87	23	20,00	8	6,96	14	12,17	1	0,87	115	100
	O	1	0,91	11	10,00	21	19,09	30	27,27	18	16,36	16	14,55	12	10,91	1	0,91	110	100
Dan otvorenih vrata i uključivanje roditelja kroz posjete skupinama	R	5	4,35	3	2,61	5	4,35	15	13,04	44	38,26	12	10,43	17	14,78	14	12,17	115	100
	O	4	3,64	17	15,45	16	14,55	18	16,36	31	28,18	9	8,18	8	7,27	7	6,36	110	100
	R	2	1,74	4	3,48	15	13,04	4	3,48	11	9,57	51	44,35	10	8,70	18	15,65	115	100

Web stranica odgojno-obrazovne ustanove	O	10	9,09	12	10,91	14	12,73	11	10,00	9	8,18	23	20,91	6	5,45	25	22,73	110	100
Izmjene informacija SMS-om, Viber ili WhatsApp grupom	R	7	6,09	27	23,48	8	6,96	5	4,35	7	6,09	13	11,30	42	36,52	6	5,22	115	100
	O	7	6,36	17	15,45	11	10,00	9	8,18	11	10,00	21	19,09	31	28,18	3	2,73	110	100
Fotografije i snimke djece u aktivnostima	R	12	10,43	11	9,57	16	13,91	11	9,57	7	6,09	7	6,09	14	12,17	37	32,17	115	100
	O	29	26,36	6	5,45	10	9,09	9	8,18	10	9,09	14	12,73	25	22,73	7	6,36	110	100

Iz dobivenih rezultata, vidljivo je kako za gotovo polovicu ispitanih roditelja, njih 41,74% individualni razgovor između odgojitelja i roditelja predstavlja najučinkovitiji oblik suradnje dok za 26,10% najučinkovitiji oblik suradnje jest roditeljski sastanak. 10,43% ispitanih roditelja odgovorilo je da su fotografije i snimke djece u aktivnostima najučinkovitiji oblik, za 6,96% njih je kutić za roditelje te za nešto manje njih, 6,09% jest izmjene informacija SMS-om, Viber ili WhatsApp grupom. Najmanji postotak roditelja, njih 1,74%, smatra web stranicu odgojno - obrazovne ustanove oblikom suradnje koji najviše odgovara, 2,61% kreativnu radionicu dok njih 4,35% dan otvorenih vrata i uključivanje roditelja kroz posjete skupinama.

Oblik suradnje koji 32,17% roditelja smatra najmanje učinkovitim su fotografije i snimke djece u aktivnostima. Zatim 15,65% roditelja najmanje učinkovitim oblikom suradnje smatra web stranicu odgojno-obrazovne ustanove, 13,91% kutić za roditelje, 12,17% dan otvorenih vrata i uključivanje roditelja kroz posjete skupinama, 10,43% individualni razgovor između odgojitelja i roditelja te 9,6% roditeljski sastanak. Najmanji postotak roditelja, njih 0,87% kreativnu radionicu smatra oblikom suradnje koji je najmanje učinkovit dok za 5,22% jest to izmjena informacija SMS-om, Viber ili WhatsApp grupom.

Od ukupnog broja odgojitelja, njih 45,45% što je gotovo polovica ispitanih, najučinkovitijim oblikom smatra individualni razgovor između odgojitelja i roditelja dok za 26,36% njih su to fotografije i snimke djece u aktivnostima. Najmanji postotak odgojitelja, svega 0,91% kreativnu radionicu smatra oblikom suradnje koji najviše odgovara, a za podjednak postotak od 3,64% ispitanika je to kutić za roditelje i dan otvorenih vrata i uključivanje roditelja kroz posjete skupinama. 4,55% ispitanika odgovara kako je roditeljski sastanak najučinkovitiji oblik

suradnje, za 6,36% njih su to izmjene informacija SMS-om, Viber ili WhatsApp grupom dok za 9,09% njih web stranica odgojno-obrazovne ustanove.

Naposlijetku, najveći postotak odgojitelja, njih 29,09% najmanje učinkovitim oblikom suradnje smatra kutić za roditelje dok njih 22,73% web stranicu odgojno-obrazovne ustanove. Zatim slijedi roditeljski sastanak (18,18%), individualni razgovor između odgojitelja i roditelja (13,64%). Podjednak broj odgojitelja, njih 6,36%, odgovorilo je kako im najmanje odgovara dan otvorenih vrata i uključivanje roditelja kroz posjete skupinama te fotografije i snimke djece u aktivnostima. 2,73% ispitanih odgojitelja smatra najmanje učinkovitim oblikom suradnje izmjene informacija SMS-om, Viber ili WhatsApp grupom dok za samo 0,91% njih jest to kreativna radionica.

Za navedeno istraživačko pitanje postavljena je hipoteza H3 kojom se pretpostavilo da će ispitanici različito procijeniti najučinkovitiji oblik suradnje. Podaci ne potvrđuju hipotezu jer gotovo polovina odgojitelja (45,45%) i roditelja (41,74%) smatra individualni razgovor najučinkovitijim oblikom suradnje. Individualni razgovor, kao oblik komunikacije, smatra se najjednostavnijim zbog kombinacije verbalnih i neverbalnih znakova. Neverbalna komunikacija, kao što su kontakt očima i geste, poboljšava jasnoću poruke izražavanjem emocija i odnosa uz sadržaj, smanjujući vjerojatnost nesporazuma. Također, smatra se najučinkovitijim oblikom prikupljanja detaljnih informacija o djetetu za odgovarajuće postupanje u odgojno-obrazovnom okruženju te zadovoljavanje potreba i interesa djeteta.

9.6.4. Suvremeni oblici komunikacije

Sljedeći istraživački zadatak odnosio se na mišljenje odgojitelja i roditelja o utjecaju suvremenih oblika komunikacije na kvalitetu suradnje. Rezultati su prikazani u Tablici 4.

Tablica 4. Utjecaj suvremenih oblika komunikacije na kvalitetu suradnje

Tvrdnje		Uopće se ne slažem		Ne slažem se		Djelomično se slažem		Slažem se		U potpunosti se slažem		Total	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Omogućuju brz pristup	R	3	2,61	5	4,35	9	7,83	31	26,96	67	58,26	115	100

informacijama o djetetovom napretku	O	2	1,82	6	5,45	27	24,55	42	38,18	33	30,00	110	100
Omogućuju uvid u događanja u dječjem vrtiću	R	1	0,87	4	3,48	10	8,70	43	37,39	57	49,57	115	100
	O	1	0,91	6	5,45	25	22,73	41	37,27	37	33,64	110	100
Kroz fotografije i videozapise, pruža se uvid u aktivnosti djeteta u dječjem vrtiću	R	3	2,61	2	1,74	16	13,91	42	36,52	52	45,22	115	100
	O	1	0,91	4	3,64	27	24,55	43	39,09	35	31,82	110	100
Potiču aktivno sudjelovanje roditelja u odgojno-obrazovnom procesu	R	2	1,74	11	9,57	22	19,13	44	38,26	36	31,30	115	100
	O	2	1,82	15	13,64	36	32,73	29	26,36	28	25,45	110	100
Ne mogu zamijeniti osobni kontakt s odgojiteljem	R	10	8,70	10	8,70	21	18,26	30	26,09	44	38,26	115	100
	O	1	0,91	19	17,27	30	27,27	23	20,91	37	33,64	110	100
Ponekad otežavaju praćenje svih informacija, odnosno poruka/ obavijesti	R	23	20,00	27	23,48	26	22,61	20	17,39	19	16,52	115	100
	O	11	10,00	33	30,00	22	20,00	25	22,73	19	17,27	110	100
Podrazumijevaju određene sposobnosti aktivnog korištenja digitalnih medija, odnosno specifične digitalne kompetencije, koje ja ne posjedujem	R	44	38,26	10	8,70	15	13,04	25	21,74	21	18,26	115	100
	O	41	37,27	20	18,18	13	11,82	18	16,36	18	16,36	110	100

Prva tvrdnja odnosila se na mišljenje da suvremeni oblici komunikacije omogućavaju roditeljima brz pristup informacijama o djetetovom napretku. Više od polovice ispitanih roditelja (58,26%) u potpunosti se slaže s navedenom tvrdnjom, 26,96% njih se slaže, 7,83% djelomično se slaže, a 6,96% ispitanih roditelja se ne slaže se i uopće se ne slaže. Najveći broj

ispitanih odgojitelja, njih 38,18% slaže se s navedenom tvrdnjom. Zatim, 30,00% u potpunosti se slaže, 24,55% njih djelomično se slaže dok se 7,27% ne slaže i uopće se ne slaže. Rezultati upućuju na pozitivno prihvaćanje digitalnih alata i suvremenih oblika komunikacije koji olakšavaju roditeljima praćenje i dobivanje informacija o aktivnostima i napretku njihovog djeteta.

Sljedeća tvrdnja odnosi se na mišljenje da suvremeni oblici komunikacije omogućavaju roditeljima uvid u događanja u dječjem vrtiću. Polovica ispitanih roditelja, 49,57% njih se u potpunosti slaže s navedenom tvrdnjom te se 37,39% njih slaže. U manjem postotku, odnosno 8,7% roditelja djelomično se slaže, a tek 4,35% se ne slaže i uopće se ne slaže. Kod odgojitelja, 37,27% njih slaže se s navedenom tvrdnjom, približno toliko, odnosno njih 33,64% se u potpunosti slaže dok se 22,73% djelomično slaže. Samo 6,36% ispitanih odgojitelja ne slaže se i uopće se ne slaže s navedenom tvrdnjom. Postoji visoka razina suglasnosti među roditeljima i odgojiteljima o tome kako su suvremeni oblici komunikacije ključni za pružanje roditeljima uvid u događanja u dječjem vrtiću. Gotovo polovica roditelja u potpunosti podržava tu tvrdnju, a većina odgojitelja se slaže ili se potpuno slaže. Ovi rezultati pokazuju važnost suvremenih komunikacijskih oblika u jačanju suradnje između obitelji i odgojno-obrazovnih ustanova, pružajući roditeljima bolji uvid u život i aktivnosti njihove djece u vrtiću.

S tvrdnjom kako suvremeni oblici komunikacije omogućavaju slanje fotografija i videozapisa djeteta roditeljima te im se na taj način pruža prilika za uvid u aktivnosti djeteta tijekom boravka u dječjem vrtiću u potpunosti se slaže velika većina ispitanih roditelja, njih 45,22%. 36,52% roditelja slaže se s tvrdnjom, 13,91% djelomično se slaže, dok se samo 4,35% njih ne slaže i uopće se ne slaže. Također, s navedenom tvrdnjom se slaže i veći dio odgojitelja, njih 39,09%, 31,82% u potpunosti se slaže, dok 24,55% djelomično se slaže. Najmanji postotak ispitanika, njih 4,55% ne slaže se i uopće se ne slaže. Visoka razina suglasnosti među ispitanim roditeljima i odgojiteljima oko tvrdnje da suvremeni oblici komunikacije omogućavaju slanje fotografija i videozapisa djeteta roditeljima upućuju na široku prihvaćenost ovog načina suradnje u kontekstu dječjeg vrtića. Roditelji imaju potrebu za detaljnim uvidom u aktivnosti i događanja u kojima sudjeluje njihovo dijete tijekom boravka u vrtiću dok rezultati odgojitelja ukazuju na njihovo uvjerenje u korisnost suvremenih komunikacijskih oblika u olakšavanju dijeljenja informacija o djetetovom razvoju i aktivnostima.

Podijeljena mišljenja su kod tvrdnje „Suvremeni oblici komunikacije potiču aktivno sudjelovanje roditelja u odgojno-obrazovnom procesu.“ 31,3% roditelja u potpunosti se slaže s navedenom tvrdnjom, nešto više, odnosno 38,26% njih se slaže, 19,13% djelomično se slaže

dok se 11,31% ne slaže i uopće se ne slaže s navedenom tvrdnjom. Odgojitelji, njih 32,73% djelomično se slaže s navedenom tvrdnjom, 26,36% se slaže, 25,45% u potpunosti se slaže, 1,64% se ne slaže, dok se izrazito mali postotak ispitanih odgojitelja, njih 1,82% uopće ne slaže s navedenom tvrdnjom. Razlozi za podijeljenost mišljenja mogu uključivati različita iskustva s primjenom suvremenih oblika komunikacije, individualne preferencije ili nesigurnost u vezi stvarnog doprinosa u odgojnom procesu.

38,26% ispitanih roditelja odgovorilo je kako se u potpunosti slaže s činjenicom da suvremeni oblici komunikacije ne mogu zamijeniti osobni kontakt s roditeljima. 26,09% njih se slaže s time, 18,26% djelomično se slaže, dok se podjednak broj ispitanika, njih 8,7% ne slaže i uopće se ne slaže. Najveći broj odgojitelja, njih 33,64% u potpunosti se slaže s navedenom tvrdnjom, nešto manje, njih 27,27% djelomično se slaže, 20,91% se slaže, 17,27% ne slaže se dok se samo 0,91% uopće ne slaže s navedenom tvrdnjom. Dobiveni rezultati upućuju na to kako veći broj roditelja i odgojitelja vrednuje osobni kontakt kao nezamjenjiv, ali otvara prostor za razmatranje korisnosti suvremenih oblika komunikacije u određenim situacijama.

Sljedeća tvrdnja odnosi se na mišljenje kako suvremeni oblici komunikacije otežavaju praćenje svih informacija, odnosno poruka/ obavijesti te se iz tog razloga odabiru se tradicionalni oblici komunikacije. S navedenom tvrdnjom, 23,48% ispitanih roditelja se ne slaže, 22,61% njih djelomično se slaže, 20,00% uopće se ne slaže, 17,39% se slaže dok se 16,52% u potpunosti slaže. Podijeljenog mišljenja su i odgojitelji, odnosno 30,00% njih se ne slaže, 22,73% se slaže, 20,00% djelomično se slaže, 17,27% u potpunosti se slaže dok se 10,00% uopće ne slaže s navedenom tvrdnjom. Komunikacija putem aplikacija i društvenih mreža može biti opterećujuća, što može dovesti do preopterećenosti informacijama za roditelje i odgojitelje koji mogu imati problema s praćenjem važnih poruka među brojnim obavijestima koje primaju. Navedeni stavovi mogu biti rezultat preferencija pojedinaca, njihovog stila komunikacije ili jednostavno otpora prema promjenama. Važno je razumjeti razloge kako bi se razvile strategije koje zadovoljavaju potrebe roditelja i odgojitelja.

S posljednjom tvrdnjom „Suvremeni oblici komunikacije podrazumijevaju određene sposobnosti aktivnog korištenja digitalnih medija, odnosno specifične digitalne kompetencije, koje ja ne posjedujem“ uopće se ne slaže 38,26% ispitanih roditelja. Zatim, 21,74% se slaže, 18,26% u potpunosti se slaže, 13,04% djelomično se slaže, dok se najmanji postotak, njih 8,70% ne slaže s navedenom tvrdnjom. 37,27% ispitanih odgojitelja uopće se ne slaže, a 18,18% se ne slaže. Podjednak postotak odgojitelja, njih 16,36% slaže se i u potpunosti se slaže s navedenom tvrdnjom, dok se djelomično slaže 11,82% ispitanih odgojitelja. Ovi rezultati sugeriraju da

postoji raznolikost u percipiranju digitalnih kompetencija među roditeljima i odgojiteljima. Neki se osjećaju samopouzdana u korištenju digitalnih medija, dok drugi izražavaju određenu nesigurnost ili nedostatak tih kompetencija.

Na temelju prikupljenih podataka i analize rezultata, možemo potvrditi postavljenu hipotezu H4 kojom se pretpostavlja kako će odgojitelji i roditelji pozitivno procijeniti utjecaj suvremenih oblika komunikacije na kvalitetu suradnje. Naime, rezultati istraživanja ukazuju na to da su roditelji i odgojitelji, u većini slučajeva, pozitivno ocijenili utjecaj suvremenih oblika komunikacije na kvalitetu suradnje između dječjeg vrtića i roditelja.

9.6.5. Procjena važnosti obilježja suradničkog odnosa

Nadalje, u Tablici 5 prikazani su rezultati istraživačkog zadatka kojim se nastojalo utvrditi kako ispitanici procjenjuju važnost obilježja suradničkog odnosa. Obilježja koja utječu na uspješnu i kvalitetnu suradnju između odgojitelja i roditelja su međusobno uvažavanje roditelja i odgojitelja, razumijevanje i tolerancija, odsutnost etiketiranja i kritiziranja, iskrena i otvorena komunikacija, pristupačnost i međusobno razumijevanje, otvorena i obostrana razmjena informacija, zajedničko planiranje i donošenje odluka te usklađivanje odgojnih utjecaja. (Brnić, 2015., prema Kunstek, 2007)

Tablica 5. Procjena važnosti obilježja suradničkog odnosa

Obilježja		Nema utjecaja		Slab utjecaj		Osrednji utjecaj		Snažan utjecaj		Izuzetno snažan utjecaj		Total	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Međusobno uvažavanje roditelja i odgojitelja	R	0	0,00	0	0,00	10	8,70	42	36,52	63	54,78	115	100
	O	0	0,00	0	0,00	8	7,27	22	20,00	80	72,73	110	100
Razumijevanje i Tolerancija	R	0	0,00	0	0,00	7	6,09	43	37,39	65	56,52	115	100
	O	0	0,00	0	0,00	3	2,73	31	28,18	76	69,09	110	100
Odsutnost etiketiranja i kritiziranja	R	0	0,00	0	0,00	6	5,22	32	27,83	77	66,96	115	100
	O	0	0,00	0	0,00	4	3,64	35	31,82	71	64,55	110	100
Iskrena i otvorena	R	0	0,00	0	0,00	3	2,61	36	31,30	76	66,09	115	100
	O	0	0,00	0	0,00	2	1,82	30	27,27	78	70,91	110	100

komunikacija													
Pristupačnost i međusobno razumijevanje	R	0	0,00	0	0,00	9	7,83	42	36,52	64	55,65	115	100
	O	0	0,00	0	0,00	3	2,73	33	30,00	74	67,27	110	100
Otvorena i obostrana razmjena informacija	R	0	0,00	0	0,00	8	6,96	36	31,30	71	61,74	115	100
	O	0	0,00	0	0,00	4	3,64	34	30,91	72	65,45	110	100
Zajedničko planiranje i donošenje odluka	R		0,00		0,00	25	21,74	35	30,43	55	47,83	115	100
	O	0	0,00	0	0,00	16	14,55	27	24,55	67	60,91	110	100
Usklađivanje odgojnih utjecaja	R	0	0,00	0	0,00	22	19,13	40	34,78	53	46,09	115	100
	O	0	0,00	0	0,00	12	10,91	29	26,36	69	62,73	110	100

Za obilježje međusobno uvažavanje roditelja i odgojitelja, polovina ispitanih roditelja, 54,78% smatra kako ima izuzetno snažan utjecaj na kvalitetu suradnje, 36,52% njih smatra kako ima snažan utjecaj dok 8,7% smatra kako ima osrednji utjecaj. Razumijevanje i toleranciju 56,52% roditelja označilo je s izuzetno snažnim utjecajem, 37,39% snažnim utjecajem, a samo 6,09% osrednjim utjecajem. 46,96% roditelja smatra kako izuzetno snažan utjecaj na kvalitetu suradničkog odnosa ima odsutnost etiketiranja i kritiziranja, 33,04% njih da navedeno obilježje ima snažan utjecaj, a 20,00% osrednji utjecaj. Iskrenu i otvorenu komunikaciju 66,09% ispitanih označilo je kao izuzetno snažan utjecaj, 31,30% snažan utjecaj, dok izuzetno mali postotak, samo njih 2,61% kao osrednji utjecaj. 55,65% njih, odgovorilo je kako pristupačnost i međusobno razumijevanje ima izuzetno snažan utjecaj, 36,52% snažan utjecaj dok 7,83% osrednji utjecaj. Nadalje, za otvorenu i obostranu razmjenu informacija, 61,74% njih je označilo kako ima izuzetno snažan utjecaj, 31,30% snažan utjecaj i 6,96% osrednji utjecaj. Za zajedničko planiranje i donošenje odluka 47,83% roditelja smatra kako ima izuzetno snažan utjecaj, 30,43% snažan utjecaj te 21,74% osrednji utjecaj dok za posljednje obilježje usklađivanje odgojnih utjecaja 46,09% njih je mišljenja kako ima izuzetno snažan utjecaj, 34,78% snažan utjecaj, a 19,13% osrednji utjecaj. Nitko od ispitanih roditelja nije procijenio navedena obilježja sa slabim utjecajem ili da nema utjecaja. Uzimajući u obzir dobivene rezultate, može se zaključiti kako roditelji prepoznaju važnost niza obilježja, a njihova pozitivna percepcija ukazuje na spremnost za suradnju i partnerski odnos s odgojiteljima u dječjem vrtiću.

Od ukupnog broja odgojitelja koji su sudjelovali u istraživanju, njih 72,73% smatra kako obilježje međusobno uvažavanje roditelja i odgojitelja ima izuzetno snažan utjecaj na kvalitetu suradnje, 20,00% njih smatra kako ima snažan utjecaj dok 7,27% smatra kako ima osrednji utjecaj. Za obilježje razumijevanje i tolerancija 69,09% odgojitelja smatra kako ima izuzetno snažan utjecaj, 28,18% snažan utjecaj, a samo 2,73% osrednji utjecaj. 64,55% odgojitelja smatra kako izuzetno snažan utjecaj na kvalitetu suradničkog odnosa ima odsutnost etiketiranja i kritiziranja, 31,82% njih da navedeno obilježje ima snažan utjecaj, a 3,64% osrednji utjecaj. Iskrenu i otvorenu komunikaciju 70,91% ispitanih označilo je kao izuzetno snažan utjecaj, 27,27% snažan utjecaj, dok izuzetno mali postotak, samo njih 1,82% kao osrednji utjecaj. 67,27% njih, odgovorilo je kako pristupačnost i međusobno razumijevanje ima izuzetno snažan utjecaj, 30,00% snažan utjecaj dok 2,73% osrednji utjecaj. Za otvorenu i obostranu razmjenu informacija, 65,45% njih je označilo kako ima izuzetno snažan utjecaj, 30,91% snažan utjecaj i 3,64% osrednji utjecaj. Nadalje, zajedničko planiranje i donošenje odluka 60,91% odgojitelja smatra kako ima izuzetno snažan utjecaj, 24,55% snažan utjecaj te 14,55% osrednji utjecaj. Posljednje obilježje jest usklađivanje odgojnih utjecaja te 62,73% odgojitelja je mišljenja kako navedeno obilježje ima izuzetno snažan utjecaj, 26,36% snažan utjecaj, a 10,91% osrednji utjecaj. Također, nijedan ispitanik odgojitelj nije procijenio navedena obilježja sa slabim utjecajem ili da nema utjecaja. Odgojitelji prepoznaju ključne elemente koji utječu na kvalitetu suradnje s roditeljima te su svjesni njihovih važnosti.

S obzirom na rezultate istraživanja koji su prikazani, hipoteza H5 kojom se pretpostavlja da će odgojitelji i roditelji procijeniti sva obilježja suradničkog odnosa važnima se potvrđuje. Obostrano visoko vrednovanje međusobnog uvažavanja, iskrene i otvorene komunikacije, razumijevanja i tolerancije,... ukazuje na zajednički naglasak na ključnim elementima suradnje između ove dvije važne dionice u djetetovom odgoju i obrazovanju. Iz navedenih rezultata, vidljivo je kako i odgojitelji i roditelji sva navedena obilježja smatraju važnima. Niti jedan ispitanik ne smatra da navedena obilježja ne utječu ili slabo utječu na kvalitetu suradnje. Kako bi suradnički odnos bio kvalitetan te kako bi se postigao najviši stupanj suradničkih odnosa, partnerstvo, svi navedeni elementi trebali bi biti zastupljeni.

9.6.6. Procjena kompetentnosti odgojitelja

Sljedeći istraživački zadatak odnosio se na procjenu kompetencija odgojitelja za ostvarivanje suradnje. Dobiveni rezultati ispitanih odgojitelja vidljivi su u Tablici 6, roditelja u Tablici 7, a grafikonima 10 i 11 prikazani su rezultati odgojitelja o činiteljima koji utječu na ostvarivanje kvalitetne suradnje, a to su viši stupanj obrazovanja i stručno usavršavanje.

Tablica 6. Kompetentnost odgojitelja za suradnju s roditeljima

Tvrdnje	Uopće se ne slažem		Ne slažem se		Djelomično se slažem		Slažem se		U potpunosti se slažem		Total	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Kompetentan sam za rad s roditeljima u okviru odgojno-obrazovnog procesa	0	0,00	0	0,00	13	11,82	45	40,91	52	47,27	110	100
Tijekom formalnog obrazovanja stekao/stekla sam potrebne kompetencije za rad s roditeljima u okviru odgojno-obrazovnog procesa	15	13,64	31	28,18	28	25,45	14	12,73	22	20,00	110	100
Tijekom osobnog, profesionalnog rada razvio/ razvila sam potrebne kompetencije za rad s roditeljima u okviru odgojno-obrazovnog procesa	0	0,00	0	0,00	16	14,55	40	36,36	54	49,09	110	100
Upoznat/a sam s različitim oblicima uključivanja roditelja u suradnički odnos	0	0,00	0	0,00	12	10,62	47	41,59	54	47,79	110	100
Posjedujem komunikacijske vještine i vještine aktivnog slušanja	0	0,00	0	0,00	10	9,09	49	44,55	51	46,36	110	100
Prepoznajem različite obiteljske dinamike i načine obiteljskog funkcioniranja što pridonosi boljem međusobnom razumijevanju	0	0,00	0	0,00	23	20,91	36	32,73	51	46,36	110	100

Ukupno 47,27% ispitanika se u potpunosti smatra kompetentnim za rad s roditeljima u okviru odgojno-obrazovnog procesa, 40,91% se slaže da posjeduje kompetencije za rad s roditeljima dok se 11,82% ispitanika djelomično slaže s tom tvrdnjom.

S tvrdnjom koja glasi „Tijekom formalnog obrazovanja stekao/stekla sam potrebne kompetencije za rad s roditeljima u okviru odgojno-obrazovnog procesa“, najveći broj ispitanika, njih 28,18% se ne slaže. Ukupno 25,45% ispitanika djelomično se slaže s navedenom tvrdnjom, 20,00% ispitanika se u potpunosti slaže, 12,73% se slaže, a 13,64% ispitanika uopće se ne slaže s navedenom tvrdnjom. Rezultati ukazuju na raznolikost mišljenja i iskustava ispitanika u vezi s onim što su stekli tijekom formalnog obrazovanja u kontekstu rada s roditeljima. Razlozi za ovu nesuglasnost mogu uključivati percepciju nedostatka odgovarajućih prilika za praktičnu primjenu stečenih znanja ili nedovoljnog fokusa na ovu temu u formalnom obrazovanju.

Nadalje, 49,09% ispitanika u potpunosti se slaže s tvrdnjom da su tijekom osobnog, profesionalnog rada razvili potrebne kompetencije za rad s roditeljima u okviru odgojno-obrazovnog procesa, 36,36% ispitanika se slaže s navedenom tvrdnjom dok se manji postotak ispitanika, njih 14,55% djelomično slaže. Ukupno, rezultati pokazuju da postoji opća pozitivna percepcija vlastitih kompetencija stečenih tijekom rada kod većine ispitanika, ali istovremeno i prostor za daljnji osobni i profesionalni razvoj.

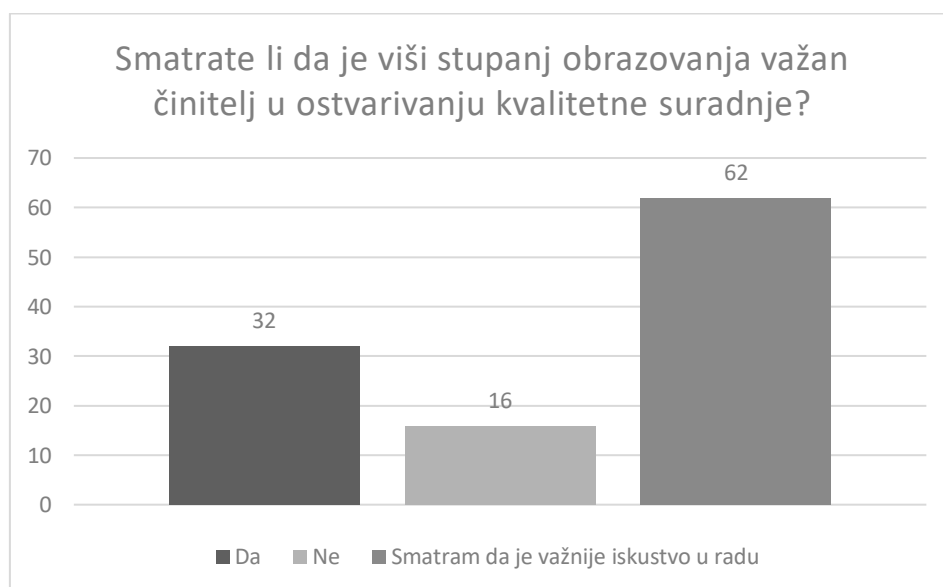
Ukupno 47,79% ispitanika se u potpunosti slaže da poznaje različite oblike uspješnog uključivanja roditelja u rad odgojno-obrazovne ustanove. S navedenom tvrdnjom slaže se 41,59% ispitanika, dok se 10,62% ispitanika djelomično slaže. Niti jedan ispitanik ne smatra da ne poznaje tehnike uspješnog uključivanja roditelja u suradnički odnos. Ukoliko odgojitelj poznaje oblike uspješnog uključivanja roditelja, moći će uključiti roditelje u odgovarajuće aktivnosti u bilo kojem trenutku.

Najveći broj ispitanika, odnosno 46,36% se u potpunosti slaže da posjeduje komunikacijske vještine i vještine aktivnog slušanja. Ukupno 44,55% ispitanika se slaže s navedenom tvrdnjom, a samo 9,09% ispitanika se djelomično slaže. Aktivno slušanje, uz komunikacijske vještine, neophodno je za uspješan suradnički odnos između odgojitelja i roditelja. U cjelini, rezultati ukazuju da odgojitelji posjeduju navedene vještine. Redovita komunikacija neophodna je za uspostavljanje toplog i iskrenog odnosa temeljenog na povjerenju i poštovanju. Pružanje podrške, savjeta i razumijevanje roditelja je ključno. Razgovori između roditelja i odgojitelja često su usmjereni na djetetov napredak ili njegove poteškoće. Odgojitelji bi trebali slušati roditelje, prihvaćati povratne informacije i njima unaprijediti svoj rad te naposljetku time podržati razvoj djeteta.

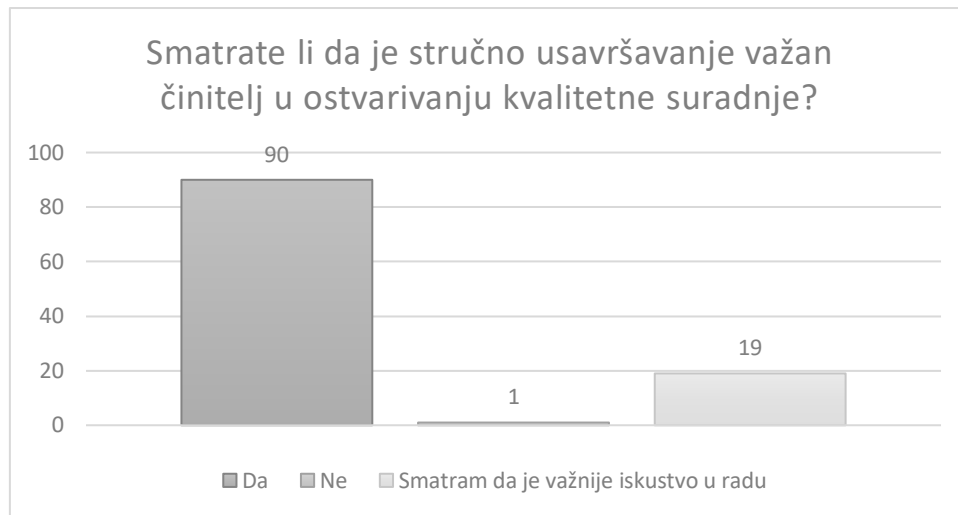
Ukupno 46,36% ispitanika u potpunosti se slaže s tvrdnjom kako poznaje znanja o različitim obiteljskim dinamikama te načinima obiteljskog funkcioniranja, 37,73% ispitanika se slaže da

posjeduje navedena znanja, dok se djelomično slaže 20,91% ispitanih odgojitelja. U suvremeno doba obitelji se susreću s raznim izazovima koji remete njihovu dinamiku i funkcioniranje. Razumijevanje različitih obiteljskih struktura, stilova roditeljstva, kultura i životnih stilova ključno je za odgojitelje za učinkovit rad s djecom i suradnju s roditeljima.

Odgovori ispitanika pružaju uvid u percepciju i iskustva odgojitelja u vezi s kompetencijama za ostvarenje kvalitetnog suradničkog odnosa s roditeljima u odgojno-obrazovnom procesu. Dobiveni rezultati potvrđuju hipotezu H6 kojom je pretpostavljeno da će odgojitelji pozitivno procijeniti kompetencije odgojitelja za ostvarivanje suradnje. Raznolikost mišljenja u vezi s dobivenim kompetencijama tijekom formalnog obrazovanja ukazuje na potrebu za poboljšanjem ili prilagodbom programa obrazovanja kako bi se bolje odražavale potrebe praktičnog rada s roditeljima. S druge strane, pozitivni odgovori u vezi s razvojem kompetencija tijekom osobnog i profesionalnog rada upućuju na važnost kontinuiranog usavršavanja i stjecanja praktičnih vještina u radu s roditeljima. Naglasak na komunikacijskim vještinama, aktivnom slušanju i razumijevanju različitih obiteljskih dinamika svakako predstavlja ključne elemente uspješne suradnje odgojitelja i roditelja.

Grafikon 10. Viši stupanj obrazovanja kao važan činitelj u ostvarivanju kvalitetne suradnje

Grafikon 11. Stručno usavršavanje kao važan činitelj u ostvarivanju kvalitetne suradnje

Također, ispitalo se mišljenje odgojitelja o činiteljima koji utječu na ostvarivanje kvalitetne suradnje, a to su viši stupanj obrazovanja i stručno usavršavanje. Od ukupnog broja ispitanih odgojitelja, njih 29,09% odgovorilo je kako smatra da je viši stupanj obrazovanja važan činitelj u ostvarivanju kvalitetne suradnje, njih 14,55% ne smatra da je viši stupanj obrazovanja važan činitelj dok najveći postotak ispitanih, njih 56,36% smatra da je važnije iskustvo u radu. Najveći postotak ispitanih odgojitelja smatra da je važnije iskustvo u radu od višeg stupnja obrazovanja što objašnjava da dugogodišnje iskustvo u radu s djecom omogućava bolje razumijevanje njihovih potreba, potreba roditelja te da praksa, odnosno odgojno-obrazovni rad igra ključnu ulogu u izgradnji vještina nužnih za uspješnu suradnju s roditeljima. Određeni postotak odgojitelja smatra da obrazovanje pridonosi njihovim vještinama, razumijevanju potreba roditelja i djeteta te metodama suradnje, što rezultira kvalitetnijom suradnjom s roditeljima. Manji postotak odgojitelja smatra da viši stupanj obrazovanja nije ključan čimbenik u ostvarivanju kvalitetne suradnje. Razlozi za takvo stajalište mogu uključivati uvjerenje da praktično iskustvo ima veću težinu ili da su druge osobne vještine važnije od formalnog obrazovanja. Stoga, na temelju dobivenih podataka, ne može se u potpunosti potvrditi hipoteza „Očekuje se da odgojitelji viši stupanj obrazovanja ne smatraju važnim činiteljem u ostvarivanju kvalitetne suradnje“ jer postoji značajan postotak odgojitelja koji smatraju da je obrazovanje važno u ostvarivanju kvalitetne suradnje.

Najveći broj ispitanika, njih 81,82% smatra kako je stručno usavršavanje važan činitelj u ostvarivanju kvalitetne suradnje dok samo 0,91% njih smatra da nije važan činitelj. 17,27% ispitanih odgojitelja smatra da je ipak važnije iskustvo u radu. Visok postotak od 81,82% upućuje na prepoznavanje značaja kontinuiranog obrazovanja među ispitanim odgojiteljima

koji smatraju da sudjelovanje u stručnim usavršavanjima doprinosi unaprjeđenju njihovih vještina, znanja i pristupa u radu s djecom i roditeljima. Mali postotak odgojitelja smatra da stručna usavršavanja nemaju ključnu ulogu u ostvarivanju kvalitetne suradnje, a razlozi za ovakav stav mogu uključivati vlastite osobne stavove, uvjerenja ili iskustva koja dovode do takvog zaključka. Hipoteza „Očekuje se da odgojitelji stručno usavršavanje smatraju važnim činiteljem u ostvarivanju kvalitetne suradnje“ se potvrđuje te se time potvrđuje i očekivanje da odgojitelji prepoznaju značaj kontinuiranog usavršavanja u svojoj profesiji.

Tablica 7. Mišljenje roditelja o odgojiteljima kao kompetentnim osobama za ostvarivanje suradnje

Tvrdnje	Uopće se ne slažem		Ne slažem se		Djelomično se slažem		Slažem se		U potpunosti se slažem		Total	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Odgojitelj mog djeteta...												
kvalificirana je osoba s potrebnim znanjima i vještinama	2	1,74	4	3,48	8	6,96	30	26,09	71	61,74	115	100
otvoren je za suradnju	1	0,87	1	0,87	16	13,91	35	30,43	62	53,91	115	100
pruža mi podršku u području roditeljstva	4	3,48	2	1,74	18	15,65	40	34,78	51	44,35	115	100
prepoznaje potrebe i navike djeteta i roditelja	1	0,87	4	3,48	21	18,26	38	33,04	51	44,35	115	100
smatra me aktivnim i ravnopravnim sudionikom u odgojno-obrazovnom procesu	2	1,74	4	3,48	16	13,91	29	25,22	64	55,65	115	100

Nadalje, 61,74% ispitanih roditelja u potpunosti se slaže s tvrdnjom da je odgojitelj njegovog djeteta kvalificirana osoba s potrebnim znanjima i vještinama. 26,09% njih se slaže s time, 6,96% njih se djelomično slaže dok se 5,22% ne slaže i uopće ne slaže s navedenom tvrdnjom. Visok postotak roditelja koji se u potpunosti slaže s tvrdnjom da je odgojitelj njihovog djeteta kvalificirana osoba s potrebnim znanjima i vještinama, upućuje na povjerenje roditelja u stručnost i kompetencije odgojitelja. S druge strane, postotak onih koji se ne slažu s tvrdnjom i onih koji se djelomično slažu također sugerira na raznolikost stajališta među roditeljima. Mogući razlozi za ova stajališta uključuju individualne procjene roditelja o kvalifikacijama i pristupu odgojitelja kao i subjektivne dojmove temeljene na različitim iskustvima.

S tvrdnjom koja glasi „Odgojitelj mog djeteta je otvoren za suradnju“ u potpunosti se slaže polovina ispitanika, odnosno njih 53,91%. Zatim, 30,43% ispitanika se slaže, 13,91% djelomično se slaže, a izrazito mali postotak ispitanika, njih 1,74% ne slaže se i uopće se ne slaže s navedenom tvrdnjom. Ispitanici su pokazali visok stupanj pozitivnog stava prema odgojiteljima, pri čemu polovina roditelja smatra da je odgojitelj otvoren za suradnju. Ključna je prepoznatljivost odgojitelja kao stručnjaka koji potiče pozitivan odnos i suradnju u odgojno-obrazovnom procesu.

Zatim, za tvrdnju „Odgojitelj mog djeteta pruža mi podršku u području roditeljstva“ 44,45% roditelja u potpunosti se slaže dok se 34,78% njih slaže. Samo 5,22% ispitanika uopće se ne slaže i ne slaže se dok se 15,65% njih djelomično slaže. Rezultati prikazuju pozitivno mišljenje roditelja o podršci koju pružaju odgojitelji u području roditeljstva. Visok postotak roditelja koji se slaže s tvrdnjom implicira da roditelji percipiraju odgojitelje kao partnere u njihovoj roditeljskoj ulozi što upućuje na važnost podrške koju pružaju odgojitelji. Osim toga, mali postotak onih koji se ne slažu upućuje na to da većina roditelja prepoznaje vrijednost podrške koju im pružaju odgojitelji u razumijevanju i obavljanju roditeljske uloge.

44,35% ispitanih roditelja u potpunosti se slaže s tvrdnjom da odgojitelj prepoznaje potrebe i navike djeteta i roditelja. 33,04% ispitanih slaže se, 18,26% djelomično se slaže dok njih 4,35% se ne slaže i u potpunosti se ne slaže s navedenom tvrdnjom. Rezultat upućuje na to da roditelji percipiraju odgojitelje kao stručnjake koji su usmjereni na individualne potrebe i navike svakog djeteta te prate i podržavaju roditelje u odgojno-obrazovnom procesu. Slažući se u velikom broju, roditelji vjerojatno doživljavaju kako odgojitelji aktivno surađuju s njima kako bi osigurali optimalan razvoj njihovog djeteta, istovremeno pružajući podršku i razumijevanje za roditeljske izazove.

S posljednjom tvrdnjom koja glasi “Odgojitelj mog djeteta smatra me aktivnim i ravnopravnim sudionikom u odgojno-obrazovnom procesu” u potpunosti se slaže 55,65% ispitanih dok se 25,22% slaže, 13,91% djelomično slaže, a svega 5,22% njih se ne slaže i uopće se ne slaže. Visok postotak roditelja koji se potpuno slažu s tvrdnjom ukazuje na pozitivno percipiranje njihove uloge kao aktivnih i ravnopravnih sudionika u odgojno-obrazovnom procesu. Ovaj rezultat sugerira da roditelji doživljavaju suradnju s odgojiteljima kao partnerski odnos, gdje se njihovo mišljenje i doprinos cijene i uvažavaju. Ovakav dojam može rezultirati iz otvorene komunikacije, suradnje u postizanju zajedničkih ciljeva te osjećaja zajedničke odgovornosti za dobrobit djeteta. S druge strane, manji postotak onih koji se ne slažu može proizaći iz različitih

razloga, uključujući mogućnost nedovoljne komunikacije, osjećaja nedovoljnog uključivanja ili nejasnih očekivanja.

Rezultati istraživanja potvrđuju hipotezu H6 kojom je pretpostavljeno da će roditelji pozitivno procijeniti kompetencije odgojitelja za ostvarivanje suradnje. Visoki postotak roditelja koji se u potpunosti slažu s tvrdnjom da je odgojitelj njihovog djeteta kvalificirana osoba s potrebnim znanjima i vještinama upućuje na povjerenje roditelja u stručnost odgojitelja. Također, visoki postoci pozitivnih odgovora na tvrdnje o otvorenosti za suradnju, podršci u području roditeljstva te prepoznavanju potreba djeteta i roditelja dodatno potvrđuju da roditelji doživljavaju odgojitelje kao kompetentne stručnjake. Otvorena komunikacija, prepoznavanje potreba i podrška u području roditeljstva čine osnovu za uspješnu suradnju između roditelja i odgojitelja u cilju optimalnog razvoja djeteta.

9.6.7. Utjecaj roditeljske uključenosti

Naposlijetku, nastojalo se ispitati utječe li aktivno uključivanje roditelja na kvalitetu odgojno-obrazovnog procesa. U tablici 8 prikazani su dobiveni rezultati.

Tablica 8. Doprinosi aktivnog uključivanja roditelja na kvalitetu odgojno-obrazovnog procesa

Tvrdnje		Uopće se ne slažem		Ne slažem se		Djelomično se slažem		Slažem se		U potpunosti se slažem		Total	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Doprinosi li aktivno uključivanje roditelja													
kvaliteti odgojno-obrazovnog procesa	R	0	0,00	0	0,00	5	4,35	35	30,43	75	65,22	115	100
	O	0	0,00	0	0,00	9	8,18	33	30,00	68	61,82	110	100
cjelovitom razvoju djeteta	R	0	0,00	0	0,00	9	7,83	36	31,30	70	60,87	115	100
	O	0	0,00	0	0,00	2	1,82	38	34,55	70	63,64	110	100
kvaliteti odnosa roditelja i djeteta	R	0	0,00	0	0,00	14	12,17	43	37,39	58	50,43	115	100
	O	0	0,00	0	0,00	10	9,09	37	33,64	63	57,27	110	100
kvaliteti odnosa roditelja i odgojitelja	R	0	0,00	0	0,00	11	9,57	46	40,00	58	50,43	115	100
	O	0	0,00	0	0,00	3	2,73	34	30,91	73	66,36	110	100

65,22% ispitanih roditelja odgovorilo je kako aktivno uključivanje roditelja u suradnju s dječjim vrtićem doprinosi kvaliteti odgojno-obrazovnog procesa, 30,43% njih se slaže s navedenim dok se samo 4,35% djelomično slaže. 61,82% odgojitelja u potpunosti se slaže, 30,00% se slaže dok se 8,18% djelomično slaže s navedenim. Rezultati jasno pokazuju pozitivan doživljaj aktivnog uključivanja roditelja u suradnju s dječjim vrtićem što značajno doprinosi kvaliteti odgojno-obrazovnog procesa. Velika većina ispitanika prepoznaje pozitivan utjecaj takvog sudjelovanja, što upućuje na njihovo pozitivno stajalište prema suradnji između obitelji i vrtića.

60,87% roditelja u potpunosti se slaže kako aktivno uključivanje roditelja doprinosi cjelovitom razvoju djeteta, 31,30% se slaže, 7,83% djelomično se slaže dok se 63,64% odgojitelja u potpunosti slaže, 34,55% slaže, a 1,82% djelomično slaže. Visok postotak roditelja koji u potpunosti podržavaju tvrdnju kako aktivno uključivanje roditelja doprinosi cjelovitom razvoju djeteta ukazuje na snažnu svijest roditelja o važnosti njihovog sudjelovanja u odgojno-obrazovnom procesu. To implicira da roditelji smatraju kako njihova aktivna uloga pridonosi sveobuhvatnom razvoju vlastitog djeteta u kontekstu dječjeg vrtića. S obzirom na odgojitelje, također je jasno vidljivo da i odgojitelji prepoznaju važnost aktivnog sudjelovanja roditelja u poticanju cjelovitog razvoja djeteta.

S tvrdnjom da aktivno uključivanje roditelja doprinosi kvaliteti odnosa roditelja i djeteta u potpunosti se slaže 50,43% ispitanih roditelja, 37,39% njih se slaže te 12,17% njih djelomično se slaže. S navedenom tvrdnjom, 57,27% ispitanih odgojitelja u potpunosti se slaže, 33,64% se slaže dok se 9,09% djelomično slaže. Visok postotak roditelja koji se u potpunosti slaže s tvrdnjom da aktivno uključivanje roditelja doprinosi kvaliteti odnosa roditelja i djeteta govori o uvjerenju roditelja u pozitivan utjecaj njihove aktivne uloge na odnos s djetetom. Ovaj rezultat upućuje na to da većina roditelja prepoznaje važnost sudjelovanja u odgojno-obrazovnom procesu kao sredstva za jačanje povezanosti s vlastitim djetetom. Odgojitelji također percipiraju aktivno uključivanje roditelja kao ključni faktor koji doprinosi kvaliteti odnosa između roditelja i djeteta.

S posljednjom tvrdnjom koja glasi „Aktivno uključivanje roditelja u suradnju s dječjim vrtićem doprinosi kvaliteti odnosa roditelja i odgojitelja“ u potpunosti se slaže 50,43% ispitanih roditelja, 40,00% se slaže, 9,57% djelomično se slaže dok se 66,36% ispitanih odgojitelja u potpunosti slaže, 30,91% slaže, a najmanji postotak, njih 2,73% djelomično slaže. Rezultati upućuju na činjenicu kako odgojitelji prepoznaju i cijene aktivnu ulogu roditelja u izgradnji kvalitetnog odnosa, Također, i roditelji prepoznaju aktivno sudjelovanje u vrtiću kao ključno

za izgradnju pozitivnog odnosa s odgojiteljima, što može imati pozitivan utjecaj na ukupnu suradnju između roditelja i odgojitelja.

Rezultati potvrđuju postavljenu hipotezu H7 kojom se pretpostavlja da će roditelji i odgojitelji pozitivno procijeniti kako aktivno uključivanje roditelja na kvalitetu odgojno-obrazovnog procesa. Roditelji i odgojitelji prepoznaju pozitivno mišljenje o doprinosu aktivnog uključivanja roditelja na kvalitetu odgojno-obrazovnog procesa, uključujući cjeloviti razvoj djeteta i poboljšanje odnosa između roditelja i odgojitelja. Ove spoznaje doprinose važnosti poticanja suradnje i aktivnog sudjelovanja roditelja u vrtićkom okruženju kako bi se postigao optimalan razvoj djeteta i stvorili kvalitetni partnerski odnosi.

10. ZAKLJUČAK

Suradnja između odgojitelja i roditelja ključni je aspekt odgojno-obrazovnog rada u dječjem vrtiću. Unatoč izazovima današnjeg ubrzanog načina života i promjenama u kontekstu obitelji, odgojitelji nastoje poticati kvalitetnu suradnju s roditeljima. To uključuje promicanje međusobnog poštovanja, međusobno dijeljenje informacija i zajedničko donošenje odluka. Takva suradnja utječe na jačanje osjećaja sigurnosti, zajedništva i povjerenja kod djeteta te dovodi do kvalitetnog emocionalnog, socijalnog i intelektualnog razvoja. Odgojitelji trebaju motivirati roditelje na suradnički odnos i po potrebi ih usmjeravati. Roditelji bi trebali biti spremni potražiti savjet i surađivati s odgojiteljima kako bi učinkovito njegovali djetetov razvoj. Kako bi se postigla efikasna suradnja između obitelji i dječjeg vrtića, odgojitelji bi trebali težiti individualnom pristupu koji uzima u obzir obiteljsku kulturu i različite oblike komunikacije, uvažavajući svačije potrebe. Učinkovita komunikacija ključna je za nesmetano funkcioniranje svake zajednice, pa tako i odgojno-obrazovne ustanove. Djeca najbolje uče promatranjem i oponašanjem ponašanja, zbog čega je ključno za roditelje i odgojitelje da primjenjuju učinkovitu komunikaciju u svojim interakcijama. Za razvoj učinkovitih suradničkih odnosa koriste se različiti oblici suradnje koji se temelje na interesima, kompetencijama, predznanjima, stavovima i uvjerenjima sudionika. Iako se u dječjim vrtićima koriste različiti oblici komunikacije, često postoji potreba za više dvosmjerne komunikacije kako bi se osigurala njezina kvaliteta. Tradicionalni oblici suradnje i dalje imaju značajnu ulogu u informiranju roditelja o napretku i življenju djeteta u vrtiću, no također često uključuju jednosmjernu komunikaciju, što dovodi do nedovoljnog angažmana i ograničenog sudjelovanja roditelja u donošenju odluka i planiranju aktivnosti. S druge strane, suvremeni oblici suradnje pružaju nove komunikacijske puteve, ali istovremeno i izazove kao što su tehničke prepreke i nemogućnost da se zamijeni vrijednost izravne osobne interakcije. Uspješan suradnički odnos koji teži partnerstvu zahtijeva od odgojitelja zadovoljavanje različitih potreba roditelja te poticanje njihovog aktivnog sudjelovanja u odgojno-obrazovnom procesu, donošenju odluka i planiranju aktivnosti. O važnosti suradnje roditelja i odgojitelja najbolje govori misao Milke Pogačić: „...ali mi radimo na jednoj takvoj haljini, samo što je ona vrjednija od svih drugih. To je haljina u koju treba da se obuče duša vašeg djeteta. Pa ako nije moguće da se dvije krojačice bez dogovora, bez da se poznaju, bez da jedna brine šta druga radi, ne mogu sašiti jedne haljine, onda je još manje moguće, da će roditelji i učitelji uspjeti u tome ako rade bez dogovora, ako se ne viđaju i ne poznaju.“ (Kolpak, 2006: 125) Stoga, odgojitelji i roditelji trebaju prepoznati njihovu međuovisnost i utjecaj koji imaju na djetetov rast i dobrobit.

Na temelju dobivenih rezultata istraživanja, može se zaključiti kako postoji visoka razina komunikacije i suradnje između odgojitelja i roditelja. Rezultati potvrđuju hipotezu prema kojoj odgojitelji i roditelji pozitivno procjenjuju vlastitu ulogu u suradničkom odnosu. S obzirom na potvrđenu hipotezu, može se zaključiti kako odgojitelji i roditelji prepoznaju važnost suradnje te aktivno pridonose stvaranju podržavajućeg okruženja za razvoj djeteta. Nadalje, potvrđeno je kako tradicionalni oblici suradnje, poput roditeljskih sastanaka i individualnih razgovora, dominiraju u suradnji između odgojitelja i roditelja u dječjem vrtiću. Dobiveni odgovori ispitanika upućuju na važnost individualnih razgovora u ostvarivanju učinkovite suradnje, naglašavajući važnost osobne interakcije i razmjene informacija za bolje razumijevanje potreba djeteta. Roditelji i odgojitelji, u većini slučajeva, izrazili su pozitivno mišljenje o utjecaju suvremenih oblika komunikacije na kvalitetu suradnje između dječjeg vrtića i roditelja. Suvremeni oblici komunikacije dobro su prihvaćeni, no odgojitelji i roditelji preferiraju tradicionalne oblike poput individualnih razgovora. To pokazuje da, iako su suvremeni oblici komunikacije dobrodošli i korisni te su vidljive prednosti takvih oblika suradnje, tradicionalni oblici ostaju ključni u ostvarivanju kvalitetne suradnje između dječjeg vrtića i roditelja. Obilježja kvalitetne i uspješne suradnje su međusobno uvažavanje roditelja i odgojitelja, razumijevanje i tolerancija, odsutnost etiketiranja i kritiziranja, iskrena i otvorena komunikacija, pristupačnost i međusobno razumijevanje, otvorena i obostrana razmjena informacija, zajedničko planiranje i donošenje odluka te usklađivanje odgojnih utjecaja. Sva navedena obilježja dobila su visoku ocjenu važnosti od obje strane, što rezultira zajedničkim naglaskom na održavanju kvalitetnih odnosa u procesu odgoja i obrazovanja djeteta. Na temelju odgovora ispitanika, može se zaključiti kako odgojitelji prepoznaju važnost suradnje s roditeljima te se smatraju kompetentnima za ostvarivanje kvalitetnog suradničkog odnosa. Pritom, ističe se važnost kontinuiranog profesionalnog razvoja u području suradnje s roditeljima. Stvaranje prostora za razmjenu iskustava i primjenu stečenih vještina u praksi može dodatno unaprijediti suradnički odnos između odgojitelja i roditelja u odgojno-obrazovnom procesu. Također, rezultati pokazuju visoko povjerenje roditelja u stručnost odgojitelja, otvorenost za suradnju, podrška u području roditeljstva te prepoznavanje potreba djeteta i roditelja što čini temelj za uspješnu i kvalitetnu suradnju. Naposljetku, prepoznaje se kako aktivno uključivanje roditelja doprinosi cjelovitom razvoju djeteta te poboljšava odnose između roditelja i odgojitelja. Ove spoznaje ističu važnost poticanja suradnje i participacije roditelja u vrtićkom okruženju kako bi se postigao optimalan razvoj djeteta i izgradili kvalitetni suradnički,

odnosno partnerski odnosi. Aktivna suradnja roditelja i odgojitelja čini ključni element u ostvarivanju ciljeva odgojno-obrazovnog procesa u dječjem vrtiću.

11. LITERATURA

1. Borg, J. (2010). *Moć uvjeravanja*. Zagreb: Veble commerce ja.
2. Brnić, L. (2015). *Suradnja pedagoga i učitelja na unapređivanju nastave*. Partnerstvo u odgoju i obrazovanju: zbornik sažetaka i plenarnih izlaganja i priopćenja. Osijek: Filozofski fakultet u Osijeku.
3. Burcar, Ž. (2005). Stručno usavršavanje učitelja u funkciji podizanja kvalitete odgojno-obrazovnog procesa. *Bjelovarski učitelj*, 10 (1-2), 14-25.
4. Čudina-Obradović, M. i Obradović, J. (2006). *Psihologija braka i obitelji*. Zagreb: Golden marketing.
5. Državni pedagoški standard predškolskog odgoja i naobrazbe. (2008). *Narodne novine* br: 63/08 i 90/2010. URL: https://narodnenovine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2008_06_63_2128.html
6. Epstein, J. (2001). *School, family, and community partnership: Preparing educators and improving schools*. Boulder: Westview Press.
7. Galić, M. (2013). Suradnja učitelja i roditelja. URL: <http://www.istrazime.com/skolska-psihologija/suradnja-ucitelja-i-roditelja>
8. Gluščić, J. i Pustaj, M. (2008). *Roditelj, dijete, odgojitelj: priručnik za roditelje i odgojitelje*. Jastrebarsko: vlastita naklada.
9. Hrvatski jezični portal. URL: <http://hjp.znanje.hr/>
10. Kanjić, S. i Boneta, Ž. (2012). Viđenje partnerstva obitelji i vrtića očima roditelja. *Dijete, vrtić, obitelj*, 18 (70), 8-10. URL: <https://hrcak.srce.hr/123763>
11. Kolak, A. (2006). *Suradnja roditelja i škole*. Zagreb: Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Odsjek za pedagogiju.
12. Ljubetić, M. (2007). *Biti kompetentan roditelj*. Zagreb: 900 primjeraka.
13. Ljubetić, M. (2012). *Nosi li dobre roditelje roda?!: odgovorno roditeljstvo za kompetentno dijete*. Zagreb : Profil International.
14. Ljubetić, M. (2014). *Od suradnje do partnerstva obitelji, odgojno-obrazovne ustanove i zajednice*. Zagreb: Element.
15. Maleš, D. (1994). Različito shvaćanje suradnje roditelja i profesionalaca. *Napredak: časopis za pedagošku teoriju i praksu*, 3: 342-349.
16. Maleš, D. (2011). *Nove paradigme ranoga odgoja*. Zagreb: 1000 primjeraka.

17. Maleš, D., Milanović, M., Stričević, I. (2003). *Živjeti i učiti prava : odgoj za ljudska prava u sustavu predškolskog odgoja*. Zagreb : Filozofski fakultet Sveučilišta, Istraživačko-obrazovni centar za ljudska prava i demokratsko građanstvo.
18. Mavračić Miković, I. (2019). Stavovi roditelja i odgojitelja o oblicima suradnje i partnerstva u dječjem vrtiću. *Didaskalos: časopis Udruge studenata pedagogije Filozofskog fakulteta Osijek*, 3 (3), 69-84. URL: <https://hrcak.srce.hr/234848>
19. Milanović, M. i sur. (2014). *Pomozimo im rasti - priručnik za partnerstvo roditelja i odgojitelja*. Zagreb: Golden marketing-Tehnička knjiga.
20. Miljak, A. (1995). *Mjesto i uloga roditelja u (suvremenoj) humanističkoj koncepciji predškolskog odgoja*. Zagreb: Filozofski fakultet.
21. Miljak, A. (1996). *Humanistički pristup teoriji i praksi predškolskog odgoja — model*. Velika Gorica: Persona.
22. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa. (2014). Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje. URL: <https://www.azoo.hr/images/strucni2015/Nacionalni-kurikulum-za-rani-i-predskolski-odgoj-i-obrazovanje.pdf>.
23. Mlinarević, V. (2004). Vrtićno okruženje usmjereno na dijete. *Život i škola, Osijek*, 11 (1), 112-119. URL: https://bib.irb.hr/datoteka/183458.Vrtino_okruzenje_usmjereno_na_dijete.pdf
24. Nenadić-Bilan, D. i Zloković, J. (2015). Učestalost i oblici partnerstva između roditelja i odgojitelja. *Magistra Iadertina*, 10 (1), 65-78. URL: <https://hrcak.srce.hr/154215>
25. Petrović-Sočo, B. (1995). Ispitivanje stavova roditelja o suradnji s dječjim vrtićem. *Društvena istraživanja*, 4 (4-5 (18-19)), 613-625. URL: <https://hrcak.srce.hr/32369>
26. Petrović-Sočo, B. (2007). *Kontekst ustanove za rani odgoj i obrazovanje – holistički pristup*. Zagreb: Mali professor.
27. Pintarić, Ž. (2018). Odgojitelji i odgojna partnerstva u kontekstu ustanova ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja. *Acta Iadertina* 15 (1), 91–104. URL: <https://hrcak.srce.hr/205792>
28. Rosić, V. (2005). *Odgoj, obitelj i škola – mala enciklopedija odgoja*. Rijeka: naklada Žagar.
29. Rosić, V. i Zloković, J. (2003). *Modeli suradnje obitelji i škole*. Đakovo: „Tempo“ d.o.o.
30. Slunjski, E. (2008). *Dječji vrtić – zajednica koja uči, mjesto dijaloga, suradnje i zajedničkog učenja*. Zagreb: Spektar media d.o.o.

31. Slunjski, E. (2012). *Tragovima dječjih stopa : Kako bolje razumjeti dijete? Kako mu pomoći da razumije sebe i druge? Kako ga poticati na samostalno i suradničko učenje?* Zagreb : Profil International.
32. Višnjic Jevtić, A., Višković, I., Rogulj, E., Bogatić, K., Glavina, E. (2018). *Izazovi suradnje: Razvoj profesionalnih kompetencija odgojitelja za suradnju i partnerstvo s roditeljima.* Alfa d.d. Zagreb.
33. Vizek Vidović, V. i Domović, V. (2013). Učitelji u Europi – glavni trendovi, pitanja i izazovi. *Croatian Journal of Education*, 15 (3), 219-250. URL: <https://hrcak.srce.hr/111357>

12. POPIS TABLICA I GRAFIKONA

12.1. Popis tablica

Tablica 1. Područja o kojima odgojitelji i roditelji najčešće komuniciraju i ostvaruju međusobnu suradnju	40
Tablica 2. Oblici suradnje koji se najčešće provode u dječjem vrtiću.....	43
Tablica 3. Najučinkovitiji oblici suradnje.....	46
Tablica 4. Utjecaj suvremenih oblika komunikacije na kvalitetu suradnje	48
Tablica 5. Procjena važnosti obilježja suradničkog odnosa.....	52
Tablica 6. Kompetentnost odgojitelja za suradnju s roditeljima	55
Tablica 7. Mišljenje roditelja o odgojiteljima kao kompetentnim osobama za ostvarivanje suradnje.....	59
Tablica 8. Doprinosa aktivnog uključivanja roditelja na kvalitetu odgojno-obrazovnog procesa	61

12.2. Popis grafikona

Grafikon 1. Struktura odgojitelja s obzirom na spol	34
Grafikon 2. Struktura roditelja s obzirom na spol.....	35
Grafikon 3. Struktura odgojitelja s obzirom na dob	35
Grafikon 4. Struktura roditelja s obzirom na dob.....	36
Grafikon 5. Status odgojitelja	36
Grafikon 6. Radno iskustvo odgojitelja	37
Grafikon 7. Stupanj obrazovanja odgojitelja	37
Grafikon 8. Stupanj obrazovanja roditelja	38
Grafikon 9. Dob djeteta koje polazi dječji vrtić	38
Grafikon 10. Viši stupanj obrazovanja kao važan činitelj u ostvarivanju kvalitetne suradnje ..	57
Grafikon 11. Stručno usavršavanje kao važan činitelj u ostvarivanju kvalitetne suradnje.....	58

13. ŽIVOTOPIS

- Osobni podaci:

Ime i prezime: Melani Kotišćak

Datum i mjesto rođenja: 25.03.2000., Varaždin

Adresa: Ludbreška 8, 42233, Sesvete Ludbreške

E-mail: melani.kotiscak5@gmail.com

- Obrazovanje:

2006. – 2014. Osnovna škola Sveti Đurđ

2014. – 2018. Turistička gimnazija, Gospodarska škola Varaždin

2018. – Sveučilište u Zadru, Odjel za izobrazbu učitelja i odgojitelja, Rani i predškolski odgoj i obrazovanje

- Osobne vještine i kompetencije: engleski jezik, njemački jezik, vještine upotrebe računala, komunikacijske vještine, timski rad, posjedovanje vozačke dozvole B kategorije